

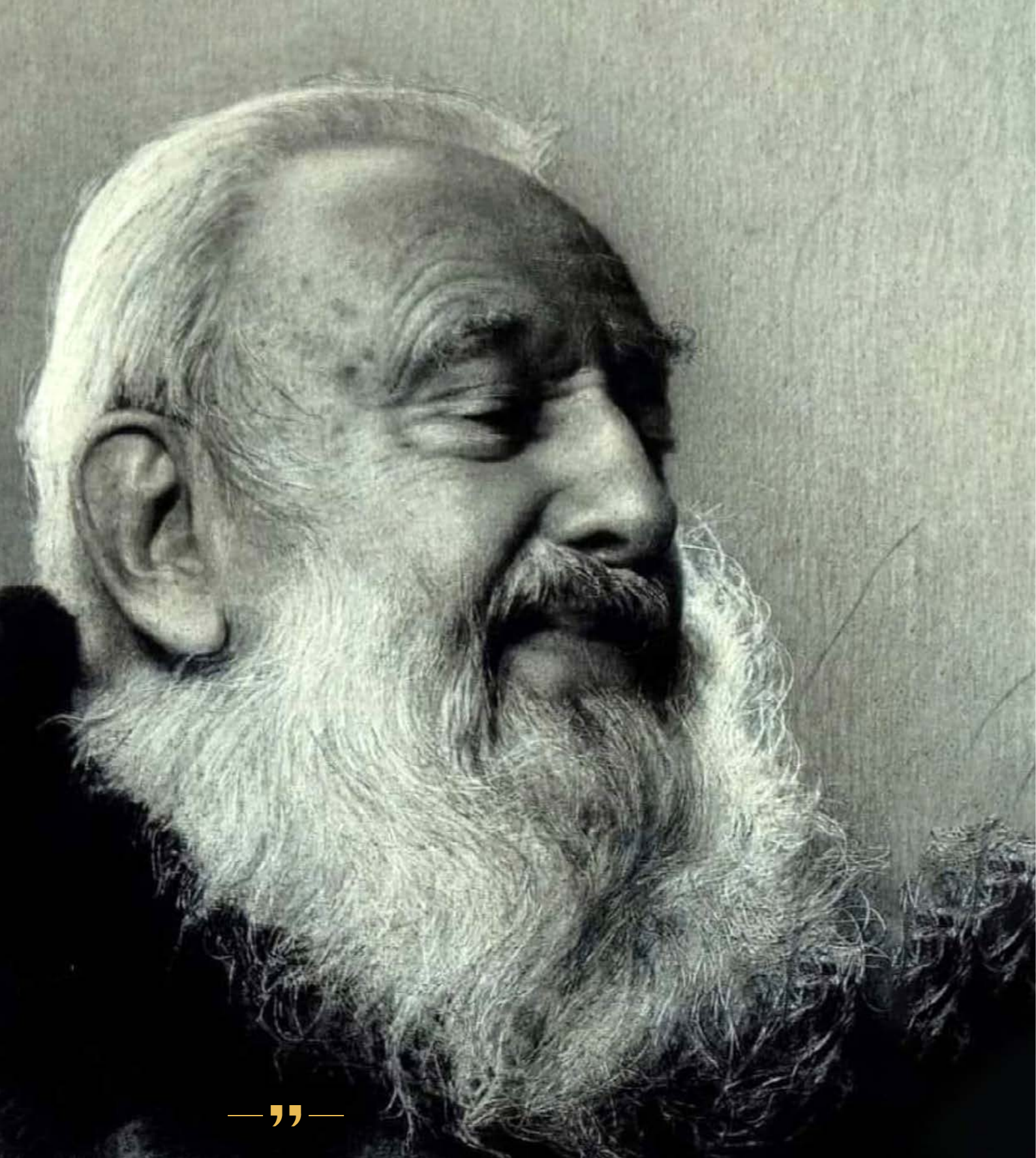
ч. 4 (216) 2024

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

ЕЛІТА — ЦЕ ЛЮДИ,
ЯКІ ВІДРІЗНЯЮТЬСЯ ЖИТТЄВОЮ
МУДРІСТЮ. МУДРІСТЬ ПОЛЯГАЄ НЕ ЛИШЕ
В ЗНАННЯХ, БО ХТОСЬ МОЖЕ МАТИ
ВЕЛИКІ ЗНАННЯ, А НЕ БУТИ МУДРИМ.
МУДРІСТЬ — ЦЕ ЗДАТНІСТЬ БАЧИТИ
ДІЙСНІСТЬ В ЇЇ КОНТЕКСТІ, ЦІЛІСНО.

Блаженніший Любомир Гузар

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Реєстраційне свідоцтво KB №2821 від 12 грудня 1996 року.
Видається щоквартально
© Видає Головна Пластова Булава. Відповідальний за випуск —
пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ

4 (216) 2024

пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

РЕДАКЦІЯ:

пл. сен. Любомир ОНИШКЕВИЧ
пл. сен. Лариса ОНИШКЕВИЧ
СПІВРЕДАКТОРИ

ст. пл. Тетяна ЛУЩЕНКО
АДМІНІСТРАТОР В УКРАЇНІ

пл. сен. Павло ГРИЦИНА
АДМІНІСТРАТОР У ПОЛЬЩІ

пл. сен. Ольга СВДІЗІНСЬКА
МОВНИЙ РЕДАКТОР

д. і. н. Андрій СОВА
пл. прият. Лідія ЧИР
пл. сен. прих. Ганна ГРЕЧИШКІНА
пл. сен. Артем ЖУКОВ
ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ

пл. сен. Роман БІЛИНСЬКИЙ
АДМІНІСТРАТОР

ст. пл. вірл. Марічка ПАВЛИШАК-ЗАДОРОЖНА
МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ

АДРЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, Тетяна Луценко
а/с 104, м. Київ, 04111, Україна
luchtchenko@gmail.com
В ДІЯСПОРІ:
Plastovy shliakh, Roman Bilynsky
1756 Flintville Road, Delta, PA 17314-9163
573-337-9065, plastovshliakh.roman@gmail.com

АДРЕСИ ДЛЯ ЛИСТІВ

В УКРАЇНІ:
Пластовий шлях, Юрій Леськів
вул. Зелена, 4, м. Самбір
Львівської обл., 81400, Україна
тел. 067-921-7012
plast.shliakh@gmail.com
В ДІЯСПОРІ:
Plastovy shliakh, L. Onyshkevych
5842 Wyndham Circle, #105 Columbia, MD 21044
tel. 410-740-1323
onyshlub@gmail.com

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом, ініціалами автора, відбивають погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конче є офіційною позицією організації Пласт.

Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливими. Використання матеріалів, в тому числі й ілюстрацій, є дозволене за умови посилання на журнал «Пластовий шлях».

Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову платню.

© ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ №4 (216) 2024

З усіма питаннями щодо поширення журналу звертатися в редакцію. Електронна пошта: plast.shliakh@gmail.com

На першій сторінці обкладинки: гостьовий день «Лісової Школи» ч. 68 (60-й, ювілейний, рік від першої ЛШ у світі). Учасники вишколу булавних пл. скоб Святослав Вишневецький, пл. розв. Арсен Скляр, пл. розв. Максим Малий. Між ними — голова КБ УПЮ ст. пл. Ксеня Балук, ОД. Урочище Гнилий Потік, Карпати, 27 липня 2024 р. Фото Романа Балуга

ЗМІСТ

ВІД РЕДАКЦІЇ

5 Юрій Леськів
Пульс Пласту

ОФІЦІЙНЕ

7 Булава пластових груп ГПБ
Як заснувати Пласт у країні, де його раніше не було?

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

- 10 Ольга Муха
Про Пласт у Лівані
- 14 Прес-служба КПС України
Понад 7000 дітей таборували в Україні і за кордоном...
- 17 Тетяна Переверзева
Табір, який надихає
- 20 Оля Сухорєбська
«Маленькі крила — стрімкий лет»:
як новацькі виховники зміцнювали крила
- 22 Євгенія Васильєва
«Княгині» освятили стяг в особливому місці
- 24 Микола Дупляк
Підсумки праці пластової станиці у Сиракузах
- 26 Олександра Онишкевич
Мандрівка в минуле на оселі «Верховина» у Валії

ПЛАСТОВА КОЛЕКЦІЯ

29 Андрій Сова
Печатка пластового куреня ім. Ольги Кобилянської

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

30 Юрій Леськів
Наталія Піпа:
«Багато говоримо про вірність Богові й Україні,
але мало про те, як управляти державою»

ПЛАСТОВІ ЮВІЛЕЇ

36 Орест і Таня Джулинські
Посій здорове зерно — виросте здоровий плід

ПЛАСТ І СУСПІЛЬСТВО

38 Ольга Муха
Мирослав Шкандрій: Ви маєте унікальну можливість...

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

40 Олесь Юрченко
«Локальна історія». Тема номера — Пласт

ВІЙНА

42 Олесь Юрченко
Віталій Федорінін:
«Зараз ведемо війну в тому числі й за історію»

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

47 Ольга Свідзинська
Штрихи до становлення Уладу Новиків

НА ВІЧНУ ВАТРУ

- 52 Євген Лемешенко
- 53 Маркіян Дорош
- 54 Назарій Проказюк
- 55 Микола Погорілий
- 56 Петро Богдан
- 57 Андрій Горохолінський
- 58 Євген Коваленко

пл. сен. Юрій Леськів, СМ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

ПУЛЬС ПЛАСТУ

З великої кількості повідомлень про пластову діяльність є чітко помітним факт розростання і розвитку нашої організації. То тут, то там чуємо про цікавинки з життя куренів чи станиць, гарні новини від окружних чи крайових організацій, проводів пластових осель тощо.

«Пластовий шлях» намагається передати ритм, у якому живе організація, так званий її пульс. Описані події в різних пластових середовищах, передані думки членства і наших провідників допомагають перебувати в тонусі і краще відчувати напрямок подальшого руху.

— ” —

НЕ ВСІ ПОДІЇ ВДАЄТЬСЯ ОПИСАТИ НА ЧАС, АЛЕ РЕДАКЦІЯ ТАКОЇ МЕТИ ПЕРЕД СОБОЮ НЕ ВИЗНАЧАЄ. ТЕ, ПРО ЩО ПИШЕМО, БІЛЬШЕ МАЛО БИ СПОНУКАТИ ДО РОЗДУМІВ, АНАЛІЗУ, ПІДШТОВХУВАТИ ДО ТВОРЧОСТІ У ВИХОВНІЙ ПРАЦІ.

Новинарня у звичному розумінні цього поняття — не наше, це для соціальних мереж та інших засобів масової комунікації.

То що ж помітного і важливого відбулося (або ж не відбулося) у поточному кварталі наприкінці року, 113-го року від початку пластової Великої Гри і 3-го року жорсткої повномасштабної російсько-української війни? На що ми звернули увагу, але на публікації лише очікуємо?

Почнімо від життя осередків. У другій декаді жовтня до редакції надійшла приємна і певною мірою несподівана для нас звістка з Канади. У Саскатуні активні українці відновили пластову діяльність. До проводу осередку (наразі у форматі пластової групи) належать: представник п'ятої хвилі імміграції (2016 р.) Андрій Бондар, який дотепер ще не пластував; Вікторія Марко, яка теж порівняно нещодавно прибула з України в Канаду; новоприбула з України ст. пл. вірл. Марія Баглай-Олійник, яка зі знанням справи провадить пластову працю й унапрямяє провід; Нісса Баран — представниця попереднього Пласту в Саскатуні, народжена в Канаді; пл. сен. Михайло Дзюба — теж представник п'ятої хвилі. У Саскатуні наразі три рої, три гуртки УПЮ і п'ять виховників, а багато пластунів з попередніх років (старша генерація) активно допомагають.

Закономірність чи збіг обставин, але до цієї активності дотична Вікторія Марко, яка прибула до Саскатуна із Самбора. Так, саме з міста на заході України, де очолював Пласт (ВСУМ) у час німецько-радянської війни пл. сен. о. Володимир Івашко — по війні творець Пласту в Канаді і будівничий осередку в Саскатуні. Між іншим, подруга Вікторія — головна упорядниця нещодавно виданої двомовної книжки «Від Самбора до Саскатуна: спадок о. В. Івашка для сучасної молоді», голова Молодіжної комісії Української католицької єпархії у Саскатуні.

20 жовтня відновлений осередок відкрив новий Пластовий рік, і пластування на цих теренах отримало нове дихання. Очікуємо на захоплюючі розповіді і світлини з подій.

Наступна новина — з України. Йдеться про життя пластових округ. 21 вересня у Львові офіційно відкрили обласний Пластовий центр ім. д-ра О. Тисовського. Він запрацював у приміщенні площею близько 200 м² на вул. Івана Франка неподалік Стрийського парку. Були присутні представники обласної і місцевої влади; у відкритті взяв участь голова ГПБ пл. сен. Мирон Спольський, ВБ, чим продемонстрував рівень важливості події.

Будь-яка крайова організація міцна своїми організаційними клітинами — куренями, станицями, округами. Львівська округа в Пласті — найчисельніша, до її складу входить найбільша кількість станиць, вона доволі активно провадить різносторонню діяльність. Відкриття Центру — ще один вагомий крок, який, серед іншого, на практиці продемонстрував рівень ставлення влади до організацій, які займаються патріотичним вихованням дітей і молоді. До речі, важливу роль відіграло й те, що у Львівській обласній раді є чимала група депутатів-пластунів і симпатиків Пласту. Впізнаваність нашої організації, виховані в ній особистості — важливо, коли ведемо мову про подальший розвиток.

У мене ця подія викликала особливий сентимент, бо від 2000 до 2004 р. мав честь бути комендантом перших п'яти окружних таборів Львівської округи, які відбулися в урочищі Левурда на Прикарпатті. Юнацтво, учасники й учасниці тих таборів, згодом активно розвинули і продовжують розвивати округне пластування. З приємністю згадую при цьому багатолітнього голову Окружної пластової старшини пл. сен. Володимира Раковського, ЧМ, який доклав величезні зусилля, щоб закласти надійний фундамент для розвитку Пласту на Львівщині.

Під час відзначення річниці Пласту.
Львів, 12 квітня 2024 р. Фото Романа Балука

До подій крайових. Цього року пластова організація у США відзначає 75-ліття. Далекий повоєнний 1949-й... За океан із країн Європи прибувають вимушені іммігранти, а серед них — чимало пластунів. Вони стали тією міцною основою для організації, яка вже восьмий десяток років дуже успішно веде виховний та українознавчо-патріотичний процес, ще й експортує пластову ідею та методу в інші краї. Тут лише згадаймо неоціненний внесок «Лісової школи» та «Школи булавних». Сьогодні пластуни США сміливо можуть пишатися тим, що не лише повноцінно розвинули виховну працю в себе, а й чимало зробили для утвердження ідей Пласту на міжкrajовому рівні, а також для повноцінного відновлення організації на Батьківщині.

З нагоди 75-ліття у США відбудеться низка пластових активностей. Запрошуємо написати про них до ПШ. Ми радо опублікуємо такий матеріал.

Запрошуємо до творчої співпраці пластунів і пластунок країв, в яких зароджується чи відновлюється Пласт. У соціальних мережах тепер часто зустрічаємо повідомлення про ту чи ту акцію, мандрі, таборування в країнах, де ще не діють крайові пластові старшини, бо немає статусу краю в структурі КУПО, але... Саме зараз важливо зафіксувати для пластової історії процес зародження чи відновлення, як це ми робимо, наприклад, у цьому числі журналу, розповідаючи про Пласт у Лівані.

Маємо гарні відгуки після публікацій про нові краї КУПО — Австрію, Іспанію, Францію. Читачів зацікавила розповідь про пластування у китайському Шанхаї, в Норвегії, а також на Кіпрі. Наступного року в планах розповісти про Пласт у Словаччині. Разом з тим, чекаємо на відомості і світлина з Данії, Швеції, Швейцарії, Бельгії, Чехії, Латвії, Італії та інших країв Європи. Друзі, відгукніться!

Про питання, яке цікавить пластунів у різних краях: відносини в Україні між Пластом і НОСУ. Ця тема вже довгий час не присутня на сторінках журналу. Спорадично чуємо лише якісь скупі і не зовсім підтверджені новини, читаємо на Facebook не всім зрозумілі повідомлення від Національної організації скаутів України. Розуміємо, що війна триває, але справа місця Пласту у міжнародному скавтингу не завершена. Пласт — це повноцінна складова міжнародного скавтського братерства, чи наша організація — унікальна і тому не потребує чітко окресленого членства у WOSM? Чи нас цілковито задовольняє теперішнє представництво України у Всесвітній організації скавтського руху? Давні і нові питання не зникли, пластова товариство очікує на відповіді. Час провину Пласту в Україні чи й Головному Проводові висловитися з цього приводу. «Пластовий шлях» був і є одним з майданчиків, де можна обговорити стан справ. Потрібна лише достатня поінформованість, базова й актуальна інформація.

Коли ми завершували підготовку цього числа до друку, прийшла сумна звістка: відійшов на Вічну Ватру пл. сен. Володимир Базарко, ЧК, — визначний провідник Пласту, який протягом багатьох років очолював Головну Пластову Булаву і Головну Пластову Раду. На початку 1990-х років він, поряд із провідниками Пласту зі США і Канади, відіграв значну

роль у становленні відновленої в Україні пластової організації. Мав честь знати цього пластуна і великого патріота України, близько спілкуватися з ним спершу в Україні, відтак у США. Мушу зазначити, що бл. пам. Володимир Базарко — той провідник, який, за певним збігом обставин, міг би очолити нашу організацію як головний репрезентант — Начальний Пластун. Його фаховість, моральні якості, пластовий досвід і досвід провідника абсолютно цьому сприяли. Друзі-«каліняки» готують допис про свого побратима, і в числі 1-2025 надрукуємо його.

На початку статті — мова про Львів. І на завершення — знову про Львівську станицю. У реєстрі осередку праці УПС станиці — 99 сеньйорів. Електронну чи паперову версію журналу цього року читають лише 8 з них. Погодьтеся, це дуже малий відсоток для найбільшої станиці краю і світу, на яку рівняються інші. Не виключено, що багато цих сеньйорів не знають про існування ПШ в теперішньому вигляді і з сучасним змістом. Можливо, в частини з них сприйняття журналу залишилося на рівні 90-х років. Хтось не потребує ПШ на папері, але не знає, що існує електронна версія нашого видання. Подібна ситуація і в низці інших станиць, але тут згадав про найчисельнішу.

Розуміємо: причини різні, але наявність сучасного періодичного видання в руках пластуна — це, ймовірно, корисний матеріал на сходи чи вишкіл, гарний презентаційний продукт назовні, авторитетне джерело з історії організації, а разом з тим — підтримка чи не єдиного україномовного журналу з давньою традицією та історією. Тому закликаємо вас, шановні читачки й читачі, розповісти іншим пластунам про те, що продовжуємо видавання нашого пластового квартальника. Намагаємося створювати його якісним і сучасним. Для цього об'єднуємо значне коло дописувачів з різних країв.

ЦЕЙ РІК НАБЛИЖАЄТЬСЯ ДО ЗАВЕРШЕННЯ, А НАСТУПНИЙ, КОЛИ ЖУРНАЛУ «ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ» ВИПОВНИТЬСЯ 95 РОКІВ, СПОДІВАЄМОСЯ ЗУСТРИТИ У ЩЕ ШИРШОМУ КОЛІ ШАНУВАЛЬНИКІВ ПШ.

БУЛАВА ПЛАСТОВИХ ГРУП ГПБ

Впродовж останніх п'ятнадцяти років Пласт у світі активно розвивається як в історично сформованих крайових організаціях, так і за їх межами. Відродження пластових сходів припало на 2007 р. в Австрії і на 2013 р. у Словаччині, в Ірландії пластові сходи вперше відбулися у 2011 р.

Поштовхом до активного заснування пластових осередків в країнах, де Пласту раніше не було, стало піднесення патріотичного духу та згуртування українських громад у діаспорі під час Революції Гідності в Україні. Тоді за ініціативи всього двох-трьох пластунів було вмотивовано небайдужих волонтерів долучитися до Пласту та заснувати осередки у Швеції (2014 р.), Австрії та Чехії (2015). Впродовж кількох наступних років було покладено початок нових пластових груп у 14 країнах Європи (Австрія, Бельгія, Данія, Іспанія, Італія, Кіпр, Латвія, Нідерланди, Словаччина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція). Тоді про налагодження діяльності пластових груп дбали Діловод розвитку Пласту у світі ст. пл. Андрій Ребрик, ЦМ, і пл. сен. Ростислав Добош, ЦМ. У 2016 р. на 19-х Зборах КУПО ГПБ було доручено розробити Правильник дії пластових груп. Вже за три роки першій пластовій групі — Пласт Австрії — на 20-х Зборах КУПО 2019 року у Мюнхені було надано статус краю. Також була прийнята резолюція про створення Координаційного центру пластових груп в Європі (КЦПГЕ) — об'єднання груп, яке сприяє розвитку пластового руху в Європі. Координаційний центр очолила пл. сен. Христина Санторе, ЛМ. До ко-

манди КЦПГЕ приєдналися також ст. пл. Оленка Бондар, ЛМ (секретар), пл. сен. Оксана Водотика, ЛМ (координатор праці УПН), пл. сен. Борис Франкевич, V (координатор праці УПЮ) та ст. пл. вірлиця Оленка Слободяник, ШОК (координатор праці УСП/УПС).

Відтоді активного розвитку набули пластові групи у 18 країнах (Бельгія, Грузія, Данія, Іспанія, Ірландія, Ісландія, Італія, Кіпр, Латвія, Литва, Ліван, Нідерланди, Словаччина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швейцарія, Швеція). Перемовини про заснування нових осередків велися ще у 9 країнах (Греція, Естонія, Китай (Шанхай), Люксембург, Мальта, ОАЕ, Туреччина, Чорногорія, Японія). В чотирьох країнах було висловлено зацікавлення створенням пластової організації (Єгипет, Ізраїль, Португалія, Угорщина). Географія нових осередків розширилася за межі Європи.

Значною мірою на збільшення членства в осередках та на заснування нових вплинуло вимушене переселення мешканців України за кордон через повномасштабне військове вторгнення Росії у 2022 році. На 21-х Зборах КУПО 2023 року у Варшаві, приймаючи нові виклики росту числа пластових груп та розмаїття їхньої локалізації, Координаційний центр було затверджено як новий структурний підрозділ ГПБ, який дістав нову назву: Булава пластових груп (БПГ). Її очолила пл. сен. Оксана Водотика, ЛМ.

З огляду на те, що БПГ є новітньою одиницею ГПБ, варто краще пояснити для всього пластового загалу мету її діяльності. Тут наведемо точки з «Положення про Булаву пластових груп»:

1.1. За дорученням і у співпраці з ГПБ, підтримка розвитку нових пластових осередків в країнах без Крайової Пластової Організації.

1.2. За дорученням і у співпраці з ГПБ координувати системні пластові програми: виховну та структурну.

1.3. Сприяти та ефективно координувати співпрацю між пластовими групами.

1.4. Посилити співпрацю між пластовими групами та Крайовими Пластовими Організаціями.

1.5. Координувати організацію та допомагати у проведенні таборів, заходів, вишколів та обміні досвідом та ідеями для пластових груп.

Про вишкільні заходи та співпрацю між пластовими групами і країнами, про які Булава дбає від 2020 року, ми розповімо в наступних статтях «ПШ», а в цій розглянемо основні напрямні та рекомендації для тих пластуни, хто планує заснувати пластовий осередок у країні, де Пласту не існувало, або приєднатися до вже існуючої пластової групи.

ЩО ЗУМОВАЄ МОЖЛИВІСТЬ ЗАСНУВАННЯ ПЛАСТОВОЇ ГРУПИ?

НАЯВНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Заснування пластового осередку можливе в місцях компактного проживання українців, які гуртуються у громаду і формують інституції, що підтримують культурні і релігійні потреби, це: громадські організації, релігійні об'єднання, освітні заклади.

ВИЗНАЧЕННЯ ТОЧОК ГУРТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ

Потенційна аудиторія членства — це українські родини (або родини, де один із батьків є українцем) з дітьми, студентська молодь, а також дорослі, що поділяють пластові цінності. Важливо наперед окреслити, які саме інституції діють у певній громаді. Наприклад, через суботню чи недільну українську школу можна залучити до сходин новацтво і юнацтво, а їхніх батьків — до пластового членства і виховної праці. Різні громадські організації часто об'єднують небайдужих українців, які також потенційно можуть долучитися до Пласту. У містах з розвинутою мережею університетів може існувати об'єднання студентів-українців. Також традиційно українці за кордоном єднаються навколо релігійних громад.

КОНТАКТИ ПРЕДСТАВНИКІВ ГРОМАДИ

В пошуку контактів цих інституцій часто помічним є звернення до місцевого Посольства чи Консульства України, яке слідує за збором інформації про громадське життя українців за кордоном. Звернення до Булави пластових груп із проханням про допомогу у пошуку зв'язку з представниками української громади є ефективним завдяки широкій мережі пластових контактів. Також соціальні мережі є на сьогоднішній день дієвим ресурсом пошуку і обміну інформацією.

ІНІЦІАТИВНА ГРУПА

Для започаткування діяльності пластового осередка рекомендовано об'єднання кількох дорослих (повнолітніх) осіб. Це можуть бути як пластуни, так і нові у Пласті волонтери, які поділяють пластові цінності.

Спершу слід переконатися, що в країні, де планується заснування Пласту, ще не діє ця організація. На офіційній веб-сторінці Пласту у світі та на фейсбук-сторінці Булави пластових груп поданий перелік всіх існуючих на даний час країв і пластових груп.

Коли оцінка складу місцевої громади показала потенціал до створення осередку Пласту, ініціативна група має звернутися до Булави пластових груп з пропозицією та обґрунтуванням заснування. Далі зазвичай відбуваються наступні кроки.

ПІДГОТОВЧА ЗУСТРІЧ

На спільній зустрічі з представниками Головної Пластової Булави окреслюється подальша стратегія інформування громади та започаткування пластових сходин.

ПРИЗНАЧЕННЯ КООРДИНАТОРА ОСЕРЕДКУ

Вибирається одна особа з ініціативної групи, яка в подальшому буде комунікувати з БПГ та адмініструвати новий осередок.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПЛАСТУ

Коли визначено осередки, які мають потенційну аудиторію, та налагоджено контакт з ними, варто активно проводити презентацію Пласту. Це може бути спеціально організована подія, стенд Пласту під час певного заходу у громаді, комунікація про зголошення до Пласту у соціальних мережах.

ПОЧАТОК ДІЯЛЬНОСТІ ПЛАСТОВОЇ ГРУПИ

Групи, які ще не відповідають вказівкам «Положення про пластові групи», вважаються підготовчими групами (група-кандидат). Статус підготовчої пластової групи надається за підтвердженням ГПБ після заповнення заяви наміру створити пластову групу та діяти згідно зі Статутом КУПО та правилами Пласту.

ОФІЦІЙНА РЕЄСТРАЦІЯ

Перед початком виховної праці ініціатори заснування підготовчої групи повинні виконати всі юридичні та страхові вимоги своєї країни. Зокрема, подбати про офіційну реєстрацію Пласту як окремої організації або як частини іншої української громадської організації. Для реєстрації необхідний відповідний статут організації, який би відображав усі аспекти діяльності Пласту. Страхування нещасного випадку повинні мати всі члени Пласту. Залежно від законодавства конкретної країни може бути передбачене страхування особистої відповідальності перед третіми особами для членів проводу і Кадри виховників та/або страхування відповідальності всієї організації.

Досвід деяких пластових груп свідчить, що їхня діяльність починалася з регулярних сходин лиш одного рою чи гуртка. Інші теперішні групи починалися відразу з кількох одиниць у кількох уладах. Зростання чисельності організації не є блискавичним процесом. Часто потрібно один чи й кілька років, аби інформація про пластові сходини і заходи поширилася серед громади, до Пласту приєдналися волонтери, готові до виховної праці. Наразі немає недостачі вишколів для нових волонтерів, для новацьких чи юнацьких виховників. Булава пластових груп впродовж року пропонує різноманітні вишколи і дошколи.

В команді БПГ про різні напрямки розвитку пластових груп дбають такі референтури та діловоди:

заступник голови БПГ
пл. сен. Михайло Саяк, ЛЧ (Швейцарія), який зокрема відповідає за координацію праці в новостворених осередках Пласту;

секретар
пл. сен. Тетяна Тятіна, ЧХ (Велика Британія);

скарбник
пл. сен. Антоніна Турн (Австрія);

референтура УПН і референт УПН
пл. сен. Валерія Панчук (Велика Британія);

референтура УПЮ і референт УПЮ
пл. сен. Борис Франкевич, V (Німеччина);

референтура УПС/УСП і референт УПС/УСП
ст. пл. Оленка Слободяник, ШОК (Польща);

референтура таборів і референт таборів
пл. сен. Павло Сенаторов, ВВ (Іспанія)

^ Мандрівка юнацтва станиці Париж, організована куренем УПЮ ч. 6 ім. Анни Ярославни до Дня Анни Ярославни у Санлісі. Травень 2024 року, м. Шантії

КОРИСНИМИ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ ДЛЯ НОВИХ ПЛАСТОВИХ ГРУП Є:

Офіційна веб-сторінка Пласту у світі
www.plast.global, де розміщені всі актуальні пластові новини, правильники і документи, подані контакти Головної Пластової Булави, проводів країв та пластових груп у світі.

Розділ «Пластовий кодекс» на офіційній веб-сторінці Пласту у світі www.plast.global, де розміщені також «Положення про пластові групи» і «Положення про Булаву пластових груп».

Сторінка «Булави пластових груп» у фейсбук www.facebook.com/PlastBPH/ та інстаграм www.instagram.com/bulava.plastovyyh.hrup/, де містяться спеціальні інформації для пластових груп.

Сконтактуватися з нашою Булавою можна через електронну пошту bph.office@plast.global.

ПРО ПЛАСТ У ЛІВАНІ –

ІЗ ЗАСНОВНИЦЕЮ НАЙБІЛЬШ
ЕКЗОТИЧНОГО ПЛАСТОВОГО ОСЕРЕДКУ

Світлина з фотоархіву
Анни Бартошак

▼ Новаки рою «Спритні коти» мандрують горами
під час Свята весни. 29 березня 2024 р.

Ми розмовляємо з подругою Анею Бартошак ad hoc: «Давай швиденько, поки світло!» — пише мені у приват. Ми нещодавно познайомились на літньому таборі у Валії — Аня з колегою по Пласту і подругою у житті Іриною Кушнір приїхали гостювими новацькими виховницями.

«Застрягли в Україні, уявляєш!» — жаліється, але, здається, не жалкує. «Уже вдруже скасовують літак “додому”, але хоч побудемо... вдома». Далі ділимося “секретами” — хто що зазвичай везе з України. Виявляється, набір стандартний: пів валізи пластового реманенту, українські солодоці та медикаменти.

Аня — дружина дипломата, яка звикла вибудувати новий дім тривалістю в 4 роки (звичайний строк дипломатичного контракту) щоразу в новій країні. До Лівану із нею «стався» Алжир, тож вона уже «підкута» у непростому регіоні. Та цього разу вона має нову місію — започаткувати щось, що матиме довготривалий вплив і вкорінить тут традицію українського.

— Розкажи, як взагалі виникла ідея створити осередок Пласту в Лівані, що було Твоїм основним натхненням?

— Перше і головне — мій старший син Назар, якому майже 13 років. Свого часу він півтора року чекав на місце в Київському Пласті — з відомих усім причин: через брак виховників. Та зрештою його взяли в новацький рій «Адмірала» із Настею Петрачковою: так один день щовихідних у нас став «пластовим».

Ми із Бучі, тож коли за сприяння Петра Порошенка в нас відкрили Пластовий Центр, до Пласту долучилася молодша доня Соломія, якій ще не було й трьох років.

Згодом син перейшов у юнацтво. Юнацький гурток сина називався «Мовчуни», але він недовго юнакував, бо почалася повномасштабна війна. Рік ми провели з дітьми у Польщі, там він пластував онлайн, та зрештою його виховник повідомив, що слід шукати осередки на місцях, бо Пласт онлайн — не дуже справжній Пласт. До Лівану ми переїхали після року роздільного життя: мій чоловік отримав призначення на державну службу в посольство України в Лівані. Коли почалася війна і Буча, де ми жили, була окупована, ми виїхали на захід України. Згодом, коли почалися обстріли і там, мені на роботі запропонували переїхати в Польщу. Я погодилася, в квітні 2022 року ми переїхали до Варшави. Тим часом чоловік після деокупації Бучі повернувся додому і продовжував працювати там. Так ми прожили рік окремо.

— ” —

**ПІСЛЯ ПЕРЕЇЗДУ В ЛІВАН ДІТИ ВІЯВИЛИ
БАЖАННЯ ПРОДОВЖИТИ ПЛАСТУВАННЯ.
НА ТОЙ МОМЕНТ ТАМ ПЛАСТУ ПРОСТО
НЕ ІСНУВАЛО: ЛЮДИ НЕ ЗНАЛИ І НІКОЛИ
НЕ ЧУЛИ АНІ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ,
АНІ ПРО ТЕ, ХТО ТАКІ ПЛАСТУНИ.**

Чоловік активно підтримував ідею створення осередку, адже він був одним із основних ініціаторів возіння дітей на сходи щовихідних ще в Україні, нас деякі знайомі навіть називали бандерівцями.

— Ти зараз жартуєш?!

— Ні, не жартую. До 2014 року такою була риторика. Але коли почалася війна, багато хто переглянув свої погляди, хоча й не всі. Після повномасштабного вторгнення ситуація кардинально змінилася. Люди почали цікавитися Пластом, питати мене про організацію. Вони говорили: «У вас так цікаво, а куди треба звертатися, щоб долучитися?» Почалася справжня популяризація Пласту. Попередній досвід пластування в Польщі, де ми провели після повномасштабного вторгнення понад рік, та знайомство з пластовими виховниками стали додатковими стимулами. Процес створення осередку розпочався зі звернення за порадою до знайомих пластунів, потім зв’язалася з керівництвом Пласту (Мироном Спольським, Христею Санторе, Андрієм Ребриком), і розпочався процес створення робочої групи з організації осередку.

— Скільки часу пішло, щоб запустити процес?

— Створення осередку Пласту розпочалося наприкінці вересня минулого, 2023 року. Спочатку відбулася презентація Пласту та батьківські збори для зацікавлених, а також налагодження комунікації з громадою — це окрема і непроста історія. Паралельно я проходила необхідне навчання, оскільки сама не була пластункою раніше, а лише мамою пташатка, новака, а згодом трохи юнака. Хоча я мала певні знання про Пласт, вони не були достатньо глибокими для відкриття осередку. За цей час я закінчила новацький, пташачий, КВДЧ та ВУМівський вишколи, частину юнацького, а також таборовий вишкіл, сертифікат про який нещодавно надійшов з Іспанії, таборувала у Північній Валії у провіді новацького підтабору. Цей рік був дуже інтенсивним та наповненим подіями, адже довелося пройти всі вишколи одразу.

З самого початку до мене приєдналася Іра Кушнір, вона в Лівані живе вже 10 років, спершу ми вдвох все робили самі. Іра є власницею дитячого центру «Be Bright», який став нашим місцем для проведення сходів. Згодом ми отримали дозвіл на проведення сходів у Посольстві України в Лівані.

Поступово до нас приєдналися мами з нашого рою. У нас сформувався такий «мамський» колектив, ми навіть іноді збираємося разом, кудись ходимо. Я хотіла дати їм статус Пластприятю, але одна мама зголосилася стати виховницею, потім інша, і так пішло.

Наш виховницький склад зараз налічує сім осіб. Усі дівчата, бо є деякі складнощі із залученням чоловіків-виховників. У Лівані багато змішаних сімей, де зазвичай чоловік — ліванець, а дружина — українка. Це часто результат того, що ліванські чоловіки їхали навчатися до Радянського Союзу або вже незалежної України, де знайомилися з українками й одружувалися.

Одна з таких сімей — директорки української школи імені Агатангела Кримського Лариси Тарасюк. У неї двоє синів. Один з них, Юзеф (я, виявляється, теж добре з ним знайома! Пластовий світ такий тісний! — прим. О.М.), дуже прогресивний молодий чоловік. Він займається бойовими мистецтвами і має дуже зрілі погляди на життя, незважаючи на молодий вік. Та через зайнятість не встигає долучитися у якості виховника. Є інші молоді люди, вони проходять вишколи, але ще не готові до виховної роботи. Та всьому свій час!

▲ Новацтво із сестричками під час відвідин Посольства України в Ліванській Республіці з нагоди 210-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка. Офіційний захід спільно з українською громадою в Лівані

7 жовтня 2023 року відбувся офіційний запуск нашого рою — перші наші офіційні сходи. Зараз цей рій називається «Спритні коти». У нас змішаний рій з 10 дітей, як хлопців, так і дівчат. Ми жартома називаємо їх «кулаком», бо вони дуже згуртовані. Було складно зібрати дітей приблизно одного віку, тому рій виїшов різновіковим.

Наприкінці березня провели перше Свято весни, тоді шестеро батьків довірили нам своїх дітей. Ми дотримувалися усіх правил безпеки та заповнювали необхідні форми. У тому ж березні зав’язався ще один новацький рій «Трипільська Амфора» в Триполі, на півночі Лівану. Олександра Гончарова, яка теж закінчила новацький вишкіл і дошкіл в Римі разом зі мною, є виховницею рою з 10 дітей. Саша поки що одна. Але як я розумію, усі так починають.

— Маєш рацію: більшість країв починалося із жменьки згуртованих, зазвичай кількох родин. Якими були ваші головні виклики?

— На початкових етапах я зрозуміла, що потрібно вивчити дуже багато нового. Немає чіткої «дорожньої карти», яка б підказувала, що робити і як, особливо коли йдеться про різні країни. Для України є певна послідовність дій, але для інших країн, особливо для Близького Сходу, все інакше через відмінне законодавство. Потрібно спілкуватися з юристами та вивчати місцеве право, яке в Лівані — аби було веселіше — арабською мовою.

Це трохи ускладнює процес, адже я не володію арабською мовою, тому викликом стало саме арабське законодавство. Ми досі на етапі розробки статуту. Наприкінці червня юристка надала шаблон статуту, який я маю вичитати й адаптувати до місцевого законодавства. Проте через обстріли в Лівані і загострення ситуації ми трошки сповільнили темп до з’ясування розвитку подій. Але вже оголошений набір дітей у новацький рій у Бейруті та добір діток у пташаче гніздечко. Тож робота триває, і ми неодмінно завершимо все почате.

▲ Під час акції «Ні війни в Україні» до Дня Незалежності. Ліван, 24 серпня 2023 р.

— Розкажи трохи про Ліван загалом та українців у Лівані. Наскільки велика громада?

— В Лівані українців небагато, близько 5000 осіб. Однак у відсотковому співвідношенні до загальної чисельності населення, яка становить близько 5 мільйонів разом з переселенцями, такими як палестинці та сирійці, це доволі значна частина.

Ліван — справді дуже гарна країна. Дуже зелена, з унікальними кедровими заповідниками, горами та морем. Можна в один день покататися на лижах і скупатися в морі. Проте є проблема із засміченням, особливо в публічних місцях. Ми долучалися до акцій з прибирання, хоча місцеві часто не розуміють важливості чистоти. Мені це важко досягнути, але ми все ж подаємо приклад, а раптом розбудимо чиясь свідомість...

— Хотіла запитати про роль Церкви в об'єднанні української громади за кордоном. В Європі, наприклад, в Британії, Італії чи Польщі, українська церква часто є центром, навколо якого гуртується громада. Чи така ж ситуація в Лівані?

— У Лівані релігійна ситуація доволі складна, і це є одним з головних викликів. Релігія у Лівані відіграє

величезну роль у всіх аспектах життя суспільства. Навіть політичний устрій республіки заснований на конфесіоналізмі, який передбачає організацію державної влади відповідно до розподілу суспільства на релігійні громади.

Конституція Ліванської Республіки офіційно визнає 18 релігійних громад, які є основними гравцями в ліванській політиці. Чисельність християн, що подається офіційно, може відрізнятися від реальної ситуації, оскільки перепис населення давно не проводився.

Пост президента у Лівані повинен займати мароніт, прем'єр-міністра — суніт, пост голови парламенту — шіїт, заступників прем'єр-міністра і голови парламенту — православні і так далі. Це так званий конфесійний принцип, він був закріплений в «Національному пакті» ще у 1943 році.

Релігійна приналежність впливає навіть на можливість придбання землі. Наприклад, в християнському районі мусульманин не може купити землю. Такі правила створюють додаткові труднощі.

Окремим викликом є безпекова ситуація в країні. Час від часу відбуваються загострення, посилюються обстріли, особливо на півдні країни, що створює додаткові ризики. Посольством України в Лівані рекомендовано утриматися від поїздок до територій, що межують з сирійським та ізраїльським кордоном, долиною Бека тощо.

— А як прийняла заснування Пласту спільнота? Чи були якісь труднощі в адаптації пластових традицій чи програм до ліванських реалій? Щось, що дивувало, вражало, неможливо було передбачити?

— Люди зацікавилися, але громада спершу була настороженою. Та це звична ситуація серед діаспорних груп. Потрібен час, аби налагодити відносини, зрозуміти локальні традиції.

Є нюанси щодо релігійного питання: наприклад, є діти з мусульманських чи змішаних сімей. Це створює певні виклики, особливо коли йдеться про святкування релігійних свят.

Ми позиціонуємо Пласт як організацію, яка не є релігійною, але вірна Богу як Творцю. Ми пояснюємо, що Господь — це багатогранне поняття, це може бути будь-хто, залежно від того, до якого віросповідання належить певна родина.

Українці — християни, святкують Різдво чи Великдень, це частина традицій України, з якими ми знайомимо пластунів. Проте виникають питання щодо святкування мусульманських свят, і це залишається викликом, над яким я планую працювати в новому пластовому році.

Інший виклик: на тлі енергетичної та економічної кризи виникають проблеми з місцем для проведення сходів та пластових заходів, дуже висока орендна платня та надвисокі рахунки за електроенергію. Без підтримки інвесторів чи меценатів це нереально.

Ми вже провели низку впізнаваних заходів: друга річниця вторгнення Росії в Україну — це був важкий вечір, ми дивилися «20 днів у Маріуполі», а діти в сусідньому залі дивилися «Мавку». Згодом у березні провели Шевченкіяду.

Однострої додають офіційності заходам і привертають увагу нових людей до Пласту. Загалом, Пласт у

Лівані розвивається, як на мене, бурхливо, хоча й стикається з певними викликами.

Щодо публічних заходів, то у Бейруті ми діємо за підтримки посольства, тому претензій немає. Однак треба зважати на менталітет та місцеве законодавство.

— Я розумію, що прогнозувати важко, але насіння засіяне, тож запитаю: які плани та амбіції Пласту в Лівані?

— Мої плани включають для початку офіційну реєстрацію. Я вже зробила перші кроки в цьому напрямку. Реєстрація організації дозволить нам офіційно звертатися за підтримкою та інвестиціями. Без реєстрації важко отримати допомогу, бо нас сприймають несерйозно. Деякі батьки не хочуть відпускати дітей на заходи через відсутність реєстрації, бо турбуються про безпеку, і це зрозуміло.

Я також хотіла б, щоб у нас був край, а не лише осередок, понад 100 дійсних членів. Це може бути доволі амбітна мета, але чому б ні?! У чоловіка контракт на чотири роки, тож у мене ще є три роки, щоб її досягти. На кінець попереднього року у нас було 38 стабільних учасників: дев'ять у Тріполі, їхня виховниця Олександра Гончарова, 10 новачків і два виховники в Бейруті, звісно, ще пташата. Хоча в них висока плинність, через вік дітей, але це потенційні новачки та новачки, а ще новацькі і пташачі виховники — зазвичай, це правильно вмотивовані батьки.

Зараз багато хто виїхав, український паспорт відкриває кордони, і ліванці також використовують ситуацію, зважаючи на напруження в країні, тож часто емігрують до США чи Канади.

— Що мотивує Тебе до дії? Чи відчуваєш, що Пласт є платформою змін?

— Це моя війна за свідомість і українськість, оскільки до нашого приїзду в Лівані не було нічого українського для дітей такого формату. Я намагаюся пробудити свідомість у людей, які живуть тут по 20-30 років і сприймають війну лише з новин.

Ліванці звикли до постійних конфліктів від 1958 року, тому ставляться до них як до буденності. Але з початком повномасштабного вторгнення українці в Лівані почали гуртуватися, підтримувати Україну різними доступними для них способами.

Ще люди поступово переходять на українську мову, навіть ті, хто не чув її за 30 років проживання в Лівані. Приємно чути, коли вони кажуть, що я чи ми для них — друге дихання, частинка України. Це й мотивує. Але перед нами неймовірна кількість роботи.

— Знаєш, хотілося б побажати: нехай усе вдасться. Я чомусь маю глибоку впевненість, що так усе й буде.

Із засновницею осередку Пласту в Лівані пл. сен. Анною Бартошак розмовляла пл. сен. дов. Ольга Муха, ЧХ, діловодка інформації

Учасники акції «Ні війни в Україні». Ліван, 24 серпня 2023 р. > Маленькі пластунки і пластуни Лівану > святкують Різдво. 30 грудня 2023 р. > Пласт Лівану молиться за мир в Україні. 26 серпня 2023 р. >

ПОНАД 7000 ДІТЕЙ ТАБОРУВАЛИ В УКРАЇНІ І ЗА КОРДОНОМ ЗАВДЯКИ БЛАГОДІЙНИКАМ, ДІЯСПОРІ ТА ВСІМ ОРГАНІЗАТОРАМ

Пластове таборове літо 2024 добігло кінця. Те, що воно відбулося, — заслуга тисяч людей, які зробили все, аби подарувати можливість понад 7000 дітей потаборувати не лише в Україні, а й за кордоном.

Дякуємо благодійникам, які підтримали наш збір; дякуємо пластунам з діаспори за ваші внески, допомогу в спілкуванні зі скавтами та в організації таборів; дякуємо всім, хто взяв на себе відповідальність за реалізацію таборів. Дякуємо захисникам і захисницям України за те, що зробили це все можливим.

СКІЛЬКИ ДІТЕЙ І ДЕ ТАБОРУВАЛО?

Стараннями багатьох людей літо 2024 року для дітей у Пласті було справді насичене, цікаве та незабутнє. 184 табори для близько 6900 дітей відбулося в Україні. У ще 21 таборі за кордоном взяло участь 696 дітей, в тому числі зі сходу, півдня та півночі України. Ці табори відбулися у Литві, Ірландії, Данії, Великій Британії, Італії, Словаччині, Німеччині, Латвії, Бельгії та Іспанії.

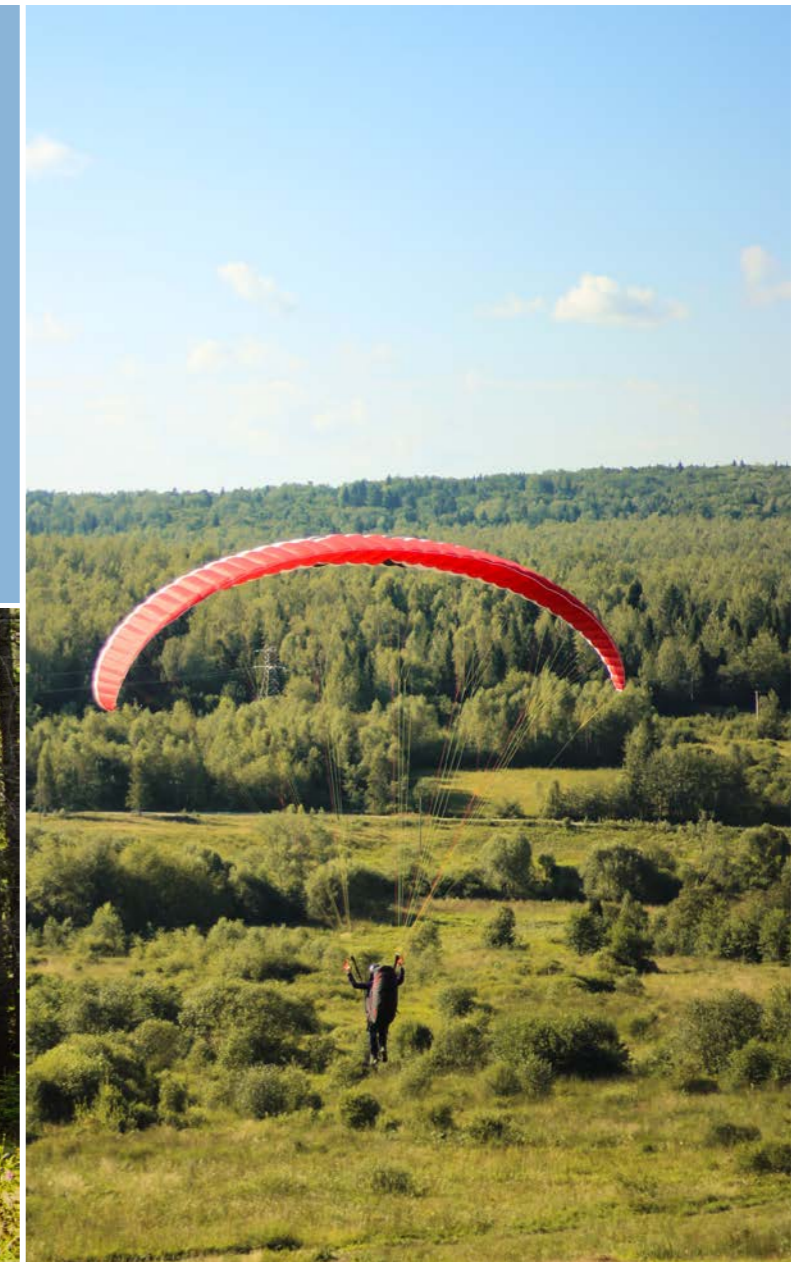
Діти змогли і цього літа повернутися в «нормальне» дитинство, яке в них забрала війна. Вони навчалися, ділилися емоціями, знаходили друзів, гартували характер на таборах. Ці діти розвивалися, щоб у майбутньому бути спроможними громадянами своєї країни.

Надзвичайно цінно, що пластуни України мали можливість потаборувати спільно зі скавтами та пластунами інших країв. Ці дні вони провели без звуків сирен і вибухів, у безпеці і, що найважливіше, серед друзів. Вони пізнавали інші культури і звичаї, збагачуючи свій світогляд.

«Ми багатьом скавтам та пластунам з діаспори казали, щоб вони приїхали в Україну та насолодились нею, як тільки будуть мати можливість. А нашим подругам з Норвегії обіцяли навіть провести екскурсію, адже познайомились з їхньою культурою, відпочили та дізнались дуже багато нового.

1. По завершенні табору — радість, щирі посмішки, багато позитивних емоцій...
2. Спільне таборове фото на згадку
3. Водна ділянка в таборовій програмі — це особлива «родзинка»
4. Гайда до Пласту, якщо мрієте підкорити небо
5. Повага до державних символів — змалечку

«Дякуємо пластунам з Канади, США, Аргентини за те, що ми змогли відвідати скавтське Джемборі, по-знайомитись з новими друзями, здобути нові навички та відволіктися від важких реалій», — каже Надійка Пацевко, одна з учасниць Джемборі в Данії.

«Цьогорічні табори були по-особливому багатими на теплі спогади, чудові знайомства та нові навички. Встигла побути учасницею табору, відкрити для себе щось нове та поглибити знання. Також спробувала себе як членкиня проводу, що дало мені надзвичайну можливість побачити табір з різних сторін і поринути у вивчення нюансів організації. Це було непросто, та бачачи молодше покоління, з яким можу ділитися своїм досвідом, навичками, які є для них корисними та цінними, відчуваю велику мотивацію розвиватися за-для цієї спільноти та для майбутнього України», — розповідає Таня Гусак, членка проводу Крайового морського табору.

Тож об'єднані зусилля пластунів України і діяспори, благодійників з-поза Пласту та багатьох виховників увінчалися успіхом. Разом ми розвиваємо українських дітей для майбутнього України!

Прес-служба КПС України

«Сірили у сумерку півночі шатра...» >
Програма пластових таборів наповнена >
відтворенням національних звичаїв і традицій >

ТАБІР, ЯКИЙ НАДИХАЄ

пл. сен. пр. ТЕТЯНА ПЕРЕВЕРЗЄВА, Кн.
Світлини з фотоархіву авторки

«Земля велетнів» — табір, який наповнює і надихає багато років, бо саме там ми всі разом: старші, молодші, курінь 24 УСП / 26 УПС «Княгині» і юнацькі курені, різні сестринські станиці, люди з різним досвідом, але однаковим натхненням, гості, друзі, батьки; ті, хто далеко, і ті, хто на відстані обіймів. Табір, який створює сталість традицій і сенсів від 2008 року. «Земля велетнів» за цей час був новацьким, був юнацьким, був мандрівним, в 2012, 2023 і 2024 роках поєднував дві самостійні програми, він виконував роль вишколу для старшого юнацтва, виховного, відпочинкового, мандрівного табору і навіть прихистку.

— ” —

ТАБІР «ЗЕМЛЯ ВЕЛЕТНІВ» НАРОДИВСЯ НА ДОНЕЧЧИНІ, ДОНЕЧЧИНОЮ НАДИХАВСЯ І НАСНАЖУВАВСЯ. БУЛИ РОКИ, КОЛИ МИ ВИМУШЕНІ БУЛИ ПРОВІДИТИ ТАБІР ДАЛЕКО ВІД ДОМУ: НА ХОЛОДНОЯРЩИНІ, НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ, НА ЛЬВІВЩИНІ. НЕЗМІННИМ ВСІ ЦІ РОКИ БУЛО НАШЕ СЕСТРИНСТВО, НАШЕ СЛУЖІННЯ УКРАЇНІ І НАШІ ДРУЗІ, ЯКІ ЗАВЖДИ ПІДТРИМУВАЛИ НАШІ ІДЕЇ.

^ Комендантка табору ст. пл. вірл. Наталія Шерекіна (Щербаківська), Кн., спілкується з юнацтвом під час табору «Земля велетнів». Хутір Вірля, Кременецький район, Тернопільщина, 2018 р.

Вперше гасло «Велетень знає, як стати великим!» пролунало на пластовій оселі ім. пл. сен. Івана Крамарчука в с. Зелений Гай на Донеччині в 2009 році (комендантка пл. сен. Тетяна Переверзева, Кн). Ще тоді була закладена традиція — запрошувати на табір учасників і учасниць з різних станиць і будувати програму за сюжетом книги.

У 2014 році табір відбувався на Холодноярщині. Ми їхали на табір з міста Авдіївка, в якому «панувала» на той час влада так званої днр. А повертались після табору в місто, де вже тривали бої за визволення. Батьки телефонували і просили десь пересидіти певний час. І ми ще майже місяць вели таборове життя під Волновахою, аж поки не знайшли безпечний спосіб повернути дітей батькам. За той місяць очікування зустрічі з батьками діти дорослішали на очах. «Земля велетнів» 2014 року — це про стійкість і віру в перемогу.

«Я люблю цю країну!» — таким було мотто окружного юнацького табору «Земля велетнів» у 2021 році. «Особливість табору була в тому, що вперше з 2014 року табір повернувся на рідну Донеччину, звідки бере свій початок. У мандрівному форматі юнаки і юначки досліджували Лиманщину, розвіяли стереотипи про Донеччину, відкривали історію та культуру області через інтерв'ю з місцевими жителями», — ділиться комендантка табору, вихованка пластової станиці Авдіївка ст. пл. вірл. Наталія Шерекіна, Кн. Тоді ми навіть і не замислювались, що біда знову близько, що це дослідження саме такої Донеччини буде для нас останнім

▲ Учасники, учасниці, провід і булава Округного табору УПЮ «Земля велетнів» на крейдянних скелях неподалік с. Крива Лука, Донеччина, 2021 р.

< Збірка під час Округного табору УПЮ «Земля велетнів». Крейдянні скелі неподалік с. Крива Лука, Донеччина, 2021 р.

3—12 липня 2023 року на землях Середзем'я (біля Дрогобича) зібрались гобіти з різних куточків України, чарівники та чарівниці, ельфи та головний гном (юнацтво), щоб врятувати інших гномів (новацтво). І ми їх врятували. «Табір — легенда!» — так відчуває «Землю велетнів» комендантка юнацького табору 2023 року ст. пл. Євгенія Васильєва, Кн.

А після новацького табору «Земля велетнів» 2023 року (комендантка пл. сен. Надія Обідченко, Кн) батько двох пластуни-новаків Роман Петрукович надіслав такі слова:

«Величезна подяка всім нашим виховникам, меценатам і всім, хто долучився до створення цього нарнійського світу для наших дітей. Це було дуже потужно! Це було дуже яскраво і насичено! А головне — це були не просто розваги і навіть не просто патріотизм, а закладалися підвалини нового світогляду у дітей. Світогляду нового світу, який їм будувати і в якому їм жити».

Що ж було світоглядного на таборі? Новацтво в ігровій та пригодницькій формі відновлювало Нарнію (Україну). Кожен день нарнійці разом із сестричками та інструкторами впроваджували один з принципів Лугано у відновлення Нарнії: будували команди, створювали рівні можливості, дотримувались законів, досліджували засади сталості. За десять днів наполегливої роботи ми перетворили занепадлі від впливу ворожих сил землі на потужну, квітучу державу.

2024 рік. 10—19 червня пластуни і пластунки з Авдіївки, Добропілля, Павлограда, Вишневого провели 10 насичених днів на Франківщині, де в безпосередній близькості один від одного проходили новацький та юнацький табори «Земля велетнів».

на довгі роки. Ми впевнені, що повернемось, але то буде вже інша історія.

Від 14 до 26 серпня 2022 року відбувся табір «Агенція суперсили "Жовтий підводний човен"» для 50 учасників та учасниць. Це був адаптований варіант «Землі велетнів». Дітям, які опинилися вкотре відірваними від домів та переживали повномасштабну війну і розрив з сім'ями, потрібно було допомогти віднайти точки опори, і ми залучили їх до роботи в Агенції суперсили, бо завдання для агента було в тому, щоб допомогти іншому подолати певні проблеми та негаряди. Новацтво шукало сили в собі, в команді, в природі та в своїй країні. Багато грали, працювали з психологом, мандрували, ставили вистави, співали, майстрували. Тоді надзвичайно життєствердуюче лунала над Соколом пісня «Де би не був, не забуду дім», — її співали всі і за будь-якої нагоди.

Новацтво досліджувало важливість Цілей сталого розвитку, знайомилось з практиками збереження ресурсів нашої планети, вчилось сортувати сміття, доглядати за Землею. Діти взяли участь в близько ста активностях: мандрували, розпалювали вогнище, співали, вчили народні танці, разом з Наглядачем за мріями, планетами і зірками очищали Землю від наслідків діяльності людини, грали, виготовляли солодоші, опанували новацькі вмінності, домовлялись з Сонцем і дощем, майстрували та малювали. А головне — вчились бути командою, разом долати перешкоди і ділитися радіщами.

У цей самий час юнацтво шукало відповіді на питання: що об'єднує перший підводний човен, перший ракетний двигун і перший гвинтокрил? Як вміння адаптуватись, бачити можливості і швидко реагувати на виклики пов'язані з мрією? А чи може вплинути на життя нашої планети кожний і кожна з учасників? А ще долали негоду, готували самостійно їжу, проводили дискусії, опанували навички виживання в природі, знайомились з економічними процесами, долікарською допомогою, читали книги, дивились фільми. Знайомились з життям відомих українців (І. Сікорський, Б. Гаврилишин, Л. Гузар), для яких мрія стала насагою для великих звершень. Роздумували про цілі, мрії, сенси та цінності.

Підготувати і провести дитячий табір в сучасних реаліях — це виклик і наснага. Цей шлях Пласт Авдіївки та Донецької округи протягом багатьох років зміг впевнено пройти завдяки партнерству з Авдіївською міською військовою адміністрацією, з адміністраціями міст Добропілля, Трускавець, з Управлінням сім'ї, молоді та масових заходів НПВ ДонОДА, друзям з Івано-Франківська, БФ «Коло», ГО «Центр інноваційного розвитку "Персона"» (Павлоград), Вільному простору «RePost» (Добропілля), Реколекційно-просвітницькому осередку «Емануїл» в Дрогобичі, ГО «Сила ідей» (Авдіївка).

Вдячні за підтримку мітрополиту Тернопільському і Кременецькому Нестору і настоятелю монастиря св. Юрія о. Полікарпу в Кременці, директору музею в с. Медведівка Б. Легеняку, управі пластового табору-музею «Сокіл», ГО «Крила» і громаді села Крива Лука, що на Лиманщині, подругам «Княгиням» з усього світу, українцям у Берліні, батькам за довіри та можливість познайомити юнацтво та новацтво з Україною та неймовірною грою «Пласт — український скавтінг», та всім, хто будь-якою мірою долучився до співтворення таборів та найяскравіших дитячих спогадів.

Слава нашим воїнам ЗСУ та всім, хто боронить Україну! Протягом 10 років цей табір відбувався завдяки вам!

— ” —

ВЕЛЕТЕНЬ ЗНАЄ, ЯК СТАТИ ВЕЛИКИМ!

Учасники і учасниці новацького та юнацького таборів «Земля велетнів» зі станиці Добропілля біля стели на в'їзді в Донецьку область, 2024 р.

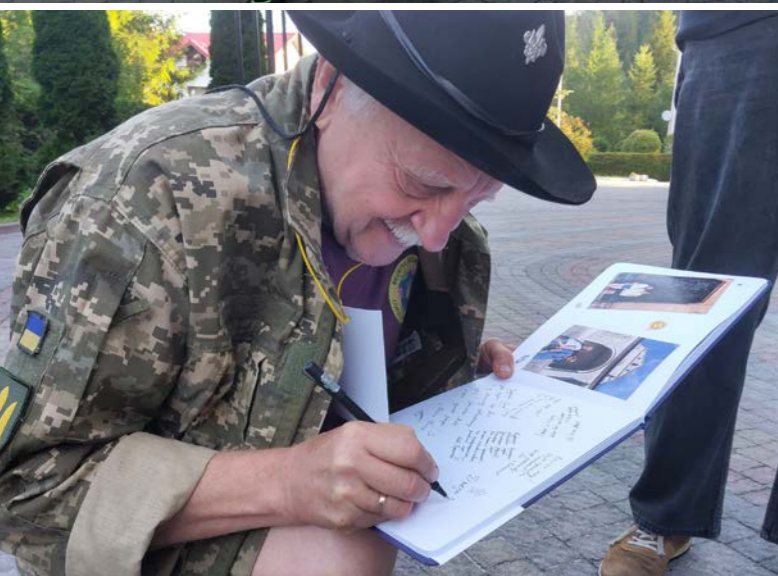
Новацтво знайомиться з тереном Сокола. Новацький табір «Земля велетнів», 2024 р.

Учасники і учасниці округного юнацького табору «Земля велетнів». Пластовий табір-музей «Сокіл», літо 2024 р.

**«МАЛЕНЬКІ КРИЛА – СТІМКИЙ ЛЕТ»:
ЯК НОВАЦЬКІ ВИХОВНИКИ ЗМІЦНЮВАЛИ КРИЛА**

С. О. ОЛЯ СУХОРЕБСЬКА, БлиСк

«Маленькі крила — стрімкий лет» — саме таке гасло 100-ліття УПН в Україні і саме така назва Злету новацьких виховників, який відбувся 23—25 серпня 2024 р.Б. у с. Стара Гута, що на Івано-Франківщині.

«Понад 40 учасників з усієї України, від Києва до Кам'янця-Подільського, від Ужгорода до Кривого Рогу... Дякуємо, що долучились та допомогли розпалити ватру у серці кожного новацького виховника. Ця ватра залишить слід у кожному серці, адже ми не лише ділились особистим, а також згадували пластунів, друзів, новацьких виховників, синів та добрих приятелів, які віддали своє життя, щоб ми могли співати "Чуєш, брате мій, товаришу мій..." довкола вогнища...», — розповідає комендантка заходу, С.О. Оля Сухорєбська, БлиСк.

**2024 РОКУ УААДУ ПЛАСТУНІВ НОВАКІВ
ТА ПЛАСТУНОК НОВАЧОК
ВИПОВНЮЄТЬСЯ 100 РОКІВ.**

^ Учасники і учасниці злету новацьких виховників. Серпень 2024 р. Фото пл. сен. Іванни Герус

^ Пл. сен. Віталій Окуневський пише вітання для комендантки заходу з нагоди дня народження. Фото пл. сен. Ольги Свідзинської

Впродовж трьох днів учасники багато спілкувались про виховницьку працю з новацтвом, слухали гутірку «100 років на орлиних крилах» від С. О. Ольги Свідзинської, брали участь у майстерках з вибійки, писанкарства, творили квіткове панно, а ранки розпочинали з кави на веранді та руханки, разом мандрували до водоспаду на потоці Малий Кузьмінець та на полонину Плаєк. Найпалкіше обговорювали систему покарань та заохочень у новацтві та напрацювали рекомендації для використання у роботі, які передали булавній.

—”—

«Взагалі гарна ідея робити післятаборові зустрічі раз на рік. Це дуже потрібно! Пам'ятаєте ті зустрічі, які ми мали в Алуцці?

І приємно, бо всі відпочили, і корисно — обговорили все наболіле, подякували проводам таборів. Одне слово, треба цю традицію продовжувати!» — поділилась враженнями учасниці Злету С. О. Наталя Кияк, Гр.

До цих побажань приєднався також братчик Кульбас — С. О. Віталій Окуневський, який подав свою пропозицію:

—”—

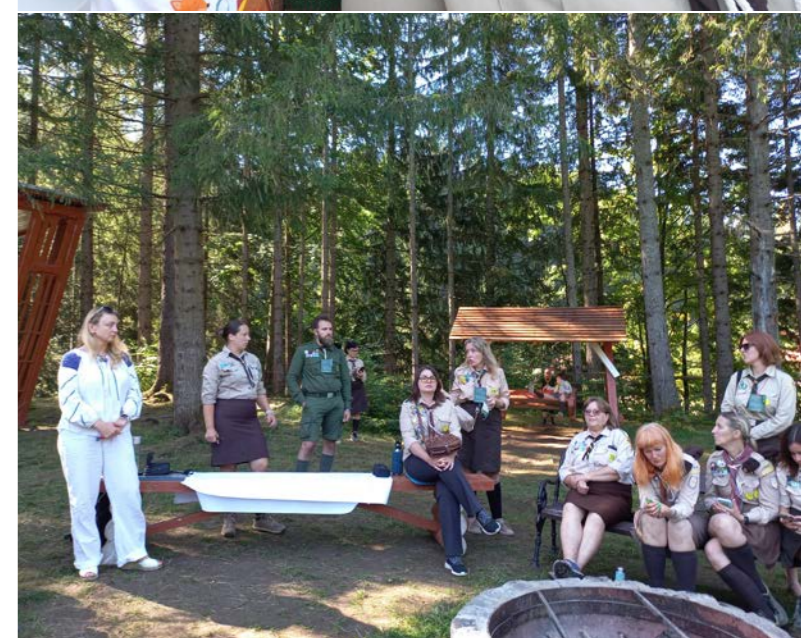
«Злет — супер! Варто проводити щорічно в середині вересня і на Соколі. Готовий підтримати у всьому, а зокрема в організації житла, харчування, приміщень та обладнання для занять і вогників».

Дякуємо Богу, що провадить нас життєвими дорогами та керує нашими планами, дякуємо пластунам — Захисникам України, які боронять кордони, дякуємо усім, хто допоміг в організації Злету. Разом ми сильні!

Сестричка Надійка Опалинська, Гр., та пл. прих. Іринка > Федик під час урочистого закриття Злету

Пл. сен. Наталія Кияк та пл. сен. Ольга Свідзинська — > досвідчені новацькі сестрички, готові ділитися своїм досвідом

Жваві дискусії новацьких виховників > Світлини з фотоархіву Злету

«КНЯГИНІ» ОСВЯТИЛИ СТЯГ В ОСОБЛИВОМУ МІСЦІ

ст. пл. ЄВГЕНІЯ ВАСИЛЬЄВА, Кн.

14 липня 2024 року Божого курінь УСП ч. 24 «Княгині» зустрівся, щоб освятити курінний прапор. Цю дату ми обрали як найближчу до Дня пам'яті святої рівноапостольної княгині Ольги — патронеси куреня (11 липня).

Посвяту прапора ми провели на Львівщині, у селі Підгірці, де, за однією з версій, народилась княгиня Ольга. На території Церкви Блаженного Миколая Чарнецького та новомучеників УГКЦ у присутності представників Пласту і громадянства ми дали «...пластове слово чести, що в нашому пластовому прапорі шануватимемо завжди видимий знак благородної ідеї Пласту і не зневажимо його ніколи ділом, яке свідчило б, що ми забули про важливі для нашого народу і для людства цілі Пласту». У храмі пролунали «Прапоре наш» та курінна пісня «Ігореві очі».

Церемонію провели духівник куреня «Княгині» пл. сен. о. Олександр Воловенко та настоятель храму Воздвиження Чесного Хреста та святого Йосифа УГКЦ о. Ігор Балук. Було сказано багато добрих та натхненних слів. Ці дороговкази залишаться у наших думках і справах. На завершення церемонії спільнота парохії виконала Молитву за Україну «Боже великий, єдиний», чим нас неймовірно розчулила.

Окрім «княгинь» на посвяті були присутні наймолодші пластуни, пташата і новачки, які після події крокували та наспівували «Прапоре наш». Долучилась до нас і «княгиня» з Канади Іванка Сьолковська, яка в цей час була у Львові перед черговою поїздкою на Схід з допомогою для військових.

Це перша велика збірка куреня наживо за тривалий час — від 2021 року, — тож вона стала родинним святом для нас та можливістю повною мірою відчутти дух та опори куреня. Завершили нашу зустріч екскурсією до Підгорецького замку, обміном новинами та пікніком.

Наш прапор починає свій шлях у 2011 році, коли його в двох копіях пошили «Княгині» в Америці і одну копію передали Стежі в Україні перед ЮМПЗ у 2012 році. Це відбувалось за життя засновниці куреня, подруги Ірени Богачевської. Прапор помандрував до Донецька, потім в часі окупації міста в 2014 році перебрався до Києва, а з повномасштабним вторгненням переїздив до Василькова, Чернівців і назад до Василькова... і чекав на свій час.

Курінь в Україні налічує 15 членкинь УСП та 5 УПС з Донецької, Львівської, Черкаської та Дніпропетровської областей. З початком російсько-української війни в 2014, потім повномасштабного вторгнення в 2022 географія куреня розширилась, адже подруги з Донецької області переїхали в більш безпечні регіони України та за кордон.

Курінь заснований в 1968 році в Філадельфії, США, також представлений у Канаді, Аргентині. В Україні Стежа була створена в 2006 році сеньйорками з Авдіївки. В 2007 році в Україні першою «княгинєю» УСП стала Олена Глазунова, нині пластунка сеньйорка.

< «Княгині» після освячення прапора. Підгірці, Львівщина, 14 липня 2024 р. Світлина з фотоархіву куреня

Свої сили та вміння «Княгині» спрямовують на виховницьку роботу з новацтвом та юнацтвом, діяльність у провадах Львівської, Донецької округ та КПС. Крім того, подруги активні у своїх станицях, долучаються до команд вишкочів для юнацтва, членства і зацікавлених.

Ми проводимо табори («Земля велетнів») та долучаємось до їх організації (табори та мандрівки куренів УПЮ ч. 82 та ч. 114, «Говерля», «Вовча школа», «Фест» та інші). Збираємось довкола суспільно корисних мистецьких проєктів («Бути жінкою», фестиваль «Авдіївка ФМ», творчі майстерні, благодійні акції, дослідження нематеріальної культурної спадщини).

Ми будемо свою діяльність на засадах:

ДУХ СЕСТРИНСТВА

Коли «княгиня» береться за роботу, то всі їй допомагають. Кожна «княгиня» обцяла ставитися до куреня, як до своєї другої родини.

МИСТЕЦТВО

Народне мистецтво є важливим не лише для нашого куреня, а й для наступних поколінь, як культурна спадщина.

ДОБРЕ ДІЛО

Саме через вишкільно-виховну роботу «Княгині» можуть найбільше брати участь у житті Пласту. «Княгині» активно долучені до виховницької роботи, організації таборів та пластових акцій, суспільно-корисних проєктів.

ПРОВІДНИЦТВО

Як наша патронеса Княгиня Ольга, ми прагнемо, щоб зростала могутність нашої держави, тож активно докладаємось до наближення перемоги над московицями. Ми творчо та відповідально підходимо до виконання взятих завдань, із завзяттям беремо ініціативу, знаючи, що маємо сестринську підтримку подруг.

Мотто куреня, яким ми завершили посвяту, цю історичну для нас зустріч:

— ” —

ЗА ТЕ, ЩО БУЛО,
ЗА ТЕ, ЩО Є,
ЗА ТЕ, ЩО БУДЕ!

Залишити заявку для вступу у курінь УСП ч.24 «Княгині» та довідатися більше про спільноту <https://linktr.ee/knyahyni>

«Княгині» у соцмережах

Instagram: @knyahyni_ua, @kniyahyni

Facebook: <https://www.facebook.com/kniyahyni.ua>

ПІДСУМКИ ПРАЦІ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В СИРАКУЗАХ

МИКОЛА ДУПЛЯК
Світлина з фотоархіву автора

У неділю, 9 червня 2024 р., пластова станція в Сиракузах завершила річну працю з молоддю. Почалися вакації та літні пластові табори. Свято завершення пластового року відбулося над озером Гілі в Каміллус, Н.Й. Погода, що на той час була дуже непередбачуваною, посприяла.

Програму відкрила сестричка Орися Бакин, головна організаторка праці пластової станції та виховниця пластової молоді. Вона дбає про те, щоб у пластовому товаристві українська мова була мовою спілкування. Працю пластунів можна було побачити на світлинах, що виповнили два великі табло. Згодом можна було взяти собі бажану світлину на пам'ять.

У закритті пластового року взяли участь довголітній голова станції д-р Андрій Войтович і його дружина пані Марта Войтович, скарбник. Про пророблену працю звітувала сестричка Орися, виховниця новацтва. З юнацтвом займалася подруга Софійка Бутенко, а з пташатами — сестричка Мирослава Гуменюк. Загалом у станції було 35 пластунів і пластунок.

Протягом останнього року пластуни здобули різні вмілості. У програмі «Граїжучок» новацтво практикувало чесність, справедливість, вивчало ігри в групі, лічилки та способи ділити дітей на команди, правила в грі та чому вони потрібні; брало участь у різних іграх тощо.

У листопаді окрему програму було присвячено темі Голодомору. Про цю трагедію говорив д-р Борис Буняк, а доповнювала його подруга Софійка. Голодомор — трагічна подія в історії України, але її не можна забувати. Треба, щоб про неї знали всі українці та американці, всі народи світу. Грудневу програму виповнили різдвяні традиції: вивчення і спів колядок, Святвечір (дідух, кутя, часник тощо), святвечірні страви. Була й окрема різдвяна вечірка — майстрування різних орнаментів і прикрас, фільм Дізней. Продовжуючи наші різдвяні традиції, в січні пластуни колядували (збрали 855.00 доларів на потреби станції та Крайової Пластової Старшини).

Пластуни мали також нагоду здобути вмільсть «Автомеханік». З цієї нагоди відвідали гараж Михайла Потоцького, в якому механік Майба розповів їм про різні автомобілі та їх частини, продемонстрував механізми. Пластуни підготували плакати автомобілів зі світлин в автожурналах, дивилися на відео про історію розвитку автомобілів, говорили про безпеку авт і шкідливі впливи від них.

< Новацтво познайомилося з життям риб і риболовлю. Одна з прогульок, квітень 2024 р.

Перед Великоднем пластуни вчилися писати писанки і так продовжували наші великодні традиції. У квітні новацтво познайомилося з життям риб і риболовлю. З цією метою ентузіясти риболовлі їздили до водної інкубаторної станції Карпентер. Виховники розказували новакам про різні види риб та їхнє життя, про те, як найкраще ловити рибу, а при цьому вивчали правила безпеки при риболовлі, як уміло користуватися вудкою. Новаки довідалися також про те, як забруднення води впливає на життя риб і людей. Крім цього, пластуни їздили на прогулянку до озера Бівер, у якому юнаки вправлялися на канойках, а новаки і пташата в лісі насолоджувались красою природи.

Не забули також про жорстоку війну в Україні. З метою допомогти Батьківщині оборонити себе від московських хижаків, станція влаштувала в церкві св. Івана Хрестителя успішний збір коштів. Для Збройних Сил України зібрано 1,050.00 доларів. Гроші вислали до організації «Разом для України» в Нью-Йорку. Крім того, діти готувалися до різних пластових проб. В станції є лише одна новацька група, тож деякі діти відбули вже програму четвертої проби, а інші другу та третю, залежно від віку. Проби — як класи в школі. Щоб виконати вимоги, пластуни вивчили народну пісню «Повіяв вітер степовий», обговорювали Новацький Закон і Новацьку Обіцянку та чимало іншого.

Торішня праця станції була наповнена різною активністю, але подруга і сестрички дбали про те, щоб не втомлювати дітей, тож підготовляли цікаві та корисні заняття. На думку сестрички Ориси, найуспішнішим проектом у праці юнацтва було куховарство, яким провадила подруга Софійка. Для новаків найуспішнішою була вмільсть «Автомеханік».

У праці з дітьми були й труднощі. Пластові заняття відбувалися після навчання у Школі українознавства. Діти вже втомлені, тож їм не завжди легко зосереджуватися на організаційних проектах. Крім того, вони не завжди бувають на пластових заняттях. «Ми докладали багато зусиль, щоб заняття були різноманітні та цікаві», — сказала сестричка Орися.

> Юні пластунки і пластуни Сиракуз мали нагоду здобути вмільсть «Автомеханік»

> Виховники і виховниці докладають багато зусиль, щоб заняття були різноманітні та цікаві

Як і майже безперервно від 1970-х років, від 28 липня до 8 серпня 2024 року пластова оселя «Верховина» у мальовничій Валії стала домівкою для трьох захопливих таборів, які об'єднали учасників всіх урядів: пташат, новацтво та юнацтво Великої Британії. Кожен з таборів мав свою унікальну тему та атмосферу, що надихала на навчання, дружбу і веселі пригоди. Ці табори не лише допомогли дітям здобути нові вміння, а й зміцнили їхні зв'язки з українською культурою та дали можливість знайти нових друзів і відчувати дух пластування.

ЕКСПЕДИЦІЯ ПТАШАТОЗАВРІВ

Пташачий табір цього року тривав від 28 липня до 4 серпня та перетворився на справжню археологічну експедицію під назвою «Експедиція Пташатозаври». За легендою табору, «поважні британські вчені виявили неподалік Colwyn Bay сліди та рештки, що можуть вказувати на існування нової особливої гілки динозаврів мініатюрного розміру. Дослідити їх можуть лише ті, хто відповідає наступним вимогам: "Пір'я та крил не мають, а в думках літають та пташатами звуться!" Після довгих пошуків вчені з'ясували, що допомогти їм можуть лише пташата-пластуні». А пташат довго чекати не треба!

Приїхавши на місце експедиції, діти зустріли прапраправнучку Мері Еннінг, відомої палеонтологині. Вона розповіла пташатам про своє відкриття — замерзлих динозавриків, які чекали на своїх рятувальників. Пташата віднайшли їх справжніми динозаврошукачами, допомогли вибратися з льоду та поселили у затишні переносні хатинки, які облаштували самотужки.

Щодня пташатам динозаврики розповідали про світ, яким він був мільйони років тому: давні мінерали та скам'янілості у печерах Great Orme; рослини, тварин та комах, які були поширені колись, а деякі збереглися й досі у заповіднику Conwy та біля водоспаду Aber falls (пташата навіть зловили кілька цікавих комахок у ставку, але відпустили, адже пташата люблять і бережуть природу).

А пташата, своєю чергою, розповідали динозаврикам про сучасний світ, як бути у безпеці, як чудово дружити, а також про Україну — її природу, людей, цікаві місця, міста, символи та цінність мови.

Також Мері Еннінг запросила пташат на справжні розкопки! Розповіла їм, що таке археологія та палеонтологія, як безпечно розкопати велетенського динозавра на березі, наприклад, Чорного чи Азовського морів. Тож українські та світові археологи і палеонтологи — запрошуйте пташат! Даємо зуб динозавра, що все відкопають швидко, гарно і безпечно (підтверджено «британськими вченими»).

А ще впродовж табору пташата потроху «динозаврилися»: то в них виріс хвіст, то гребінь... то лапи... і до кінця експедиції всі перетворилися на справжніх ПТАШАТОЗАВРІВ! Гррр! Бо щоб вижити у правданні часі, треба було вміти добре маскуватися! А раптом якийсь динозавр скаже, що не знає вас і захоче з'їсти? То знайте: треба заспівати йому таборову динозаврячу пісеньку, і він вас прийме за свого (підспівуйте з нами на мелодію Марічки Бурмаки до пісеньки «Можна бути песиком»):

ПТАШАТОЗАВРИ

Ми на табір в Колвін Беї в експедицію пішли.

Неймовірних, дивовижних динозаврів ми знайшли.

Можна бути диплодоком, можна — стегозавриком.

Можна бути рамфоринхом чи дилофозавриком.

Можна бути трилобітом, можна бути равликом :)

А для мамі і для тата

RRRRRRRRRRRRRRRRRR

ПТАШАТОЗАВРИКОМ!

▼ Фото на згадку. Підтабір пташат

МАНДРІВКА В МИНУЛЕ НА ОСЕЛІ «ВЕРХОВИНА» У ВАЛІЇ

1. Юнацький підтабір разом із проводом біля таборової брами
 2. Пташата в творчому пориві
 3. Новацтво знайомиться із професією поліцейського
 4. Пташатозаври під час активностей
- Фото пл. сен. Артема Жукова

< Юнацтво мандрує
< Розпочинаємо таборову ватру.
Фото пл. сен. Артема Жукова

РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПРИГОДИ

Юнацький табір цього року був присвячений детективним розслідуванням та пригодам. За легендою табору, на оселі з'явився дух, який ночами вселявся в когось із проводу. Юнаки та юначки мали бути дуже спостережливими, щоб виявити, в кого саме цей дух вселяється, і вигнати його з табору раз і назавжди.

Кожен день на таборі був насичений різноманітними активностями. Юнаки та юначки мали змогу брати участь у майстерках з польової кухні, предметної фотографії (з місця злочину), виготовлення окопних свічок для наших захисників, майструванні брами, ліпці вареників на весь табір та багатьох інших. Особливий інтерес викликала активність «три в одному», яка включала підйом по ущелині у льодяній воді, скелелазіння та спуск водоспадом. А ще традиційно мандрували скелястими горами Сновдонії.

Щодня юнаки та юначки вели гурткові книги табору — вірніше, нотатки своїх детективних агенцій, де записували підозрілі події, що трапилися за день, замальовували докази та розслідували злочини. Така діяльність не лише розвивала їхні навички спостереження та логічного мислення, а й допомагала краще розуміти, як працювати в команді та довіряти один одному.

Особливою частиною табору було запряження пластунів на власноруч зв'язаній брамі під час нічного алярму. Церемонія, що відбулася у таємничій атмосфері нічного лісу, додала особливого символізму і ваги кожному слову Присяги. Цей момент зміцнив дух товариства та єдності серед пластунів, нагадуючи їм про важливість їхньої місії та цінностей, які вони несуть у своїй пластовій діяльності.

Під час табору юнацтво самостійно готувало їжу для всього табору на польовій кухні, що стало важливим досвідом виживання та самозабезпечення. Юнацтво отримало розуміння важливості співпраці та взаємодопомоги у складних умовах.

Юнацький табір завершився грандіозною ватрою, де всі юнаки та юначки зібралися разом, щоб поділитися своїми рефлексіями: враженнями, досвідом та досягненнями, а також подякувати «таємному другу». Цей вечір став кульмінацією табору, підсумком всіх тих пригод, які вони пережили разом, і нагадав, що найважливіше — це дружба, підтримка та готовність допомогти один одному у будь-який момент. І критичне мислення.

Інформація зібрана та упорядкована референткою преси пл. сен. праці Олександром Онішкевич завдяки наданим матеріалам комендантів підтаборів: ст. пл. вірл. Христини Козуб, ЧоК, та заступниці комендантки пл. сен. праці Христини Проців (Мисак) (пташачий підтабір), пл. сен. праці Тетяни Тятіної, ЧХ (новацький підтабір), ст. пл. Марини Балаки (юнацький підтабір) та виховниці й інструкторки пл. сен. дов. Ольги Мухи, ЧХ.

ГУЦУЛЬСЬКІ ПРИГОДИ НОВАЦТВА

Табір новацтва відбувався від 28 липня до 4 серпня та мав глибокий зв'язок з традиціями Гуцульщини завдяки легенді про Мудрика та його подорожі до гуцулів. Ця легенда надихнула новацтво на створення цікавих майстерок і занять, які допомогли дітям відчувати справжній гуцульський дух.

П'ять роїв новаків — «Швидкі-дикі коні», «Золоті топирці», «Чільці», «Афіни» та «Світовани», — змагалися між собою у різних активітетах. Кожен рій мав свої унікальні традиції та символіку, які відповідали темі Гуцульщини. Ця тематична організація сприяла розвитку командної роботи, виробленню провідницьких якостей та глибшому розумінню культурної спадщини України. Протягом табору діти здобули різноманітні вміння: «Еколог», «Лісова мавка», «Картограф», «Бистрозмисл» та «Любитель настільних ігор». Це дозволило їм не лише розширити свої знання, а й навчитися використовувати їх на практиці.

Завдяки сприятливій погоді новаки мали можливість вирушити в мандрівки, взяти участь у денній активності на каяках та байдарках, пройти тереновий змаг та переправу, яку підготувала та провела Оксана Літинська, пограти у теренову гру з захопленням прапора та насолодитися подорожжю до моря.

Майстерки на таборі були надзвичайно цікаві та пізнавальні: діти зробили мотанки з трави, пошили тайстри та створили вибірку на них, виготовили кептарика і навіть глиняні згарди. Кожен рій змайстрував свою трембіту, а потім позмагалися між собою, в кого ж найкраще вона звучить.

ПЕЧАТКА ПЛАСТОВОГО КУРЕНЯ ІМЕНІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ У ДРОГОБИЧІ, 1920-ті рр.

АНДРІЙ СОВА

У попередніх числах журналу ми розповіли про печатку дрогобицьких юнацьких куренів: 18 пластового куреня імені Івана Франка, 27 пластового куреня імені Івана Сірка, 31 пластового куреня імені Софії Галечко, 36 пластового куреня імені Людмили Старицької-Черняхівської, 53 пластового куреня імені Дмитра Вітовського. Сьогоднішня публікація присвячена печатці пластового куреня імені Ольги Кобилянської.

Про діяльність цього пластового підрозділу докладної інформації не маємо. Про наміри його заснування та печатку (на документі пластова лілея з Тризубом підмальована!) дізнаємося з документу без датування. У ньому зазначається:

«Світла Пластова Верховна Радо!

Отсим маємо честь повідомити Верховну Пластову Раду про зав'язанне Пласту в семінарі С. С. Василіянок в Дрогобичі. Мусимо надмінити, що всіх пластунок ч[ислиться] 42, т. є. 5 гуртків. Патронкою нашого Пласту є Ольга Кобилянська. Краску вибрали ми темно-бурдову. Просимо уклінно о ласкаве затвердження назви, числа і краску полку.

Скоб!».

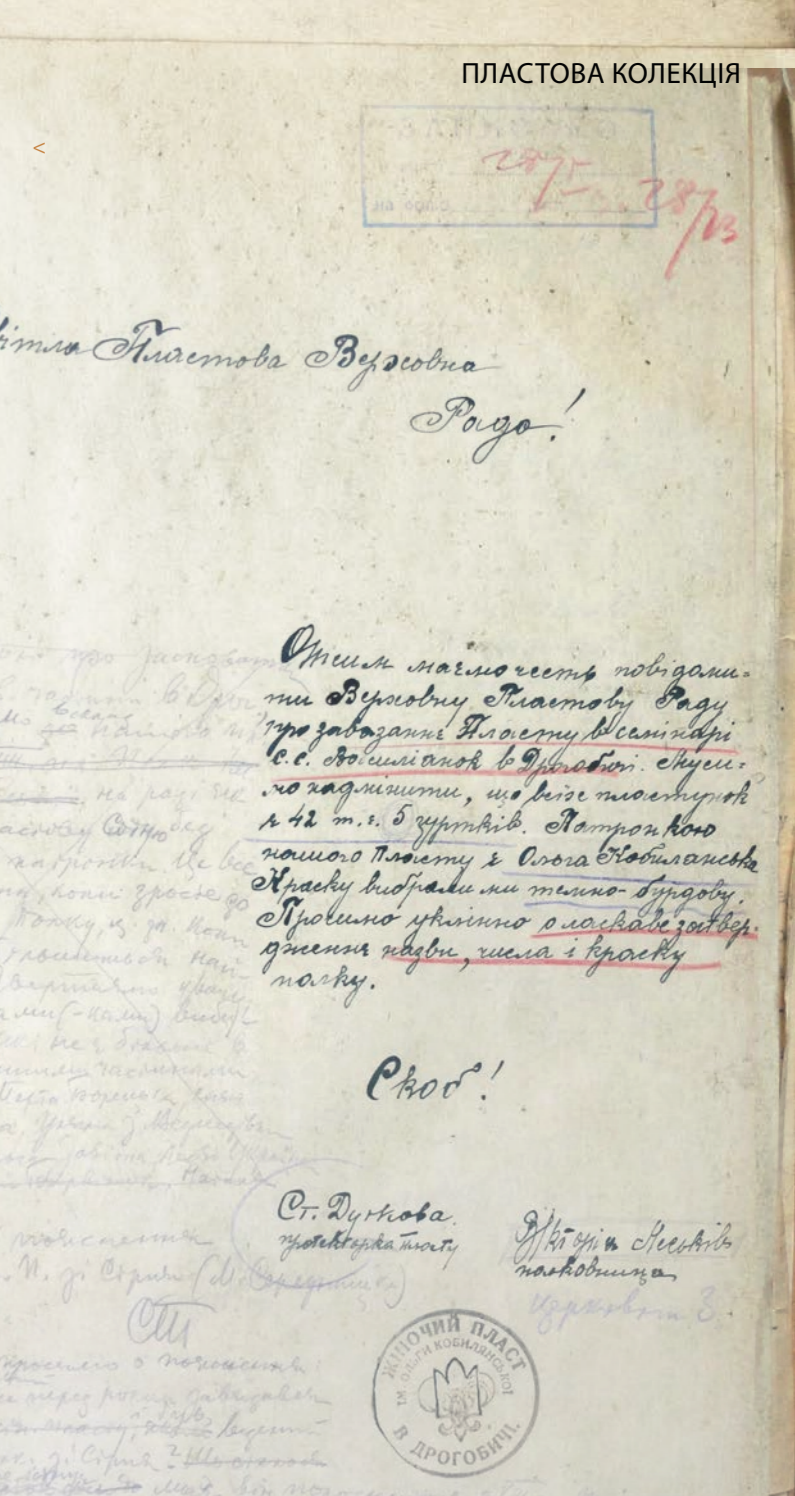
Документ підписаний протекторкою Стефанією Дуткевич та полковницею Вікторією Леськів. На печатці вхідної документації Верховної Пластової Ради зафіксована дата 28 січня 1923 р. Крім того, на документі наявна чернетка відповіді юначкам, яку від імені Верховної Пластової Ради написав тодішній провідник Пласту Степан Тисовський.

Швидше за все, курінь імені Ольги Кобилянської було реорганізовано, а пластунок вели свою діяльність у 31 пластовому курені імені Софії Галечко у Дрогобичі.

ОПИС ТА ЗОБРАЖЕННЯ ПЕЧАТКИ

КАТАЛОГ

Матеріал: чорне чорнило.
Форма: кругла.
Розмір: 34 мм.
Зображення: трипелюсткова лілея з Тризубом.
Легенда: ЖІНОЧИЙ ПЛАСТ ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ В ДРОГОБИЧІ.
Датування: січень 1923 р.
Місце зберігання: Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 389. – Оп. 1. – Спр. 233. – Арк. 8.

▲ Лист дрогобицьких пластунок до Верховної Пластової Ради про заснування нової пластової частини, ймовірно, січень 1923 року

НАТАЛІЯ ПІПА:

«БАГАТО ГОВОРИМО ПРО ВІРНІСТЬ БОГОВІ Й УКРАЇНІ,
АЛЕ МАЛО ПРО ТЕ, ЯК УПРАВЛЯТИ ДЕРЖАВОЮ»

Народну депутатку України ІХ скликання, громадську діячку, активістку і волонтерку Наталю Піпу часто зустрічаємо в соціальних мережах, а до її заяв, дій чи депутатської діяльності виявляють неабияке зацікавлення різноманітні ЗМІ. Однак не часто журналісти згадують, що шлях у політику й активне громадське життя Наталя розпочала в Пласті.

Вникаючи в роботу парламенту України у час повномасштабного вторгнення, щораз більше переконуєшся: зберегти адекватність, відповідний емоційний стан і здатність продуктивно законотворчо працювати може людина, яка змалечку пройшла через щось таке, як наша пластова організація. Можливо, і ви зробите такий висновок після інтерв'ю, яке пропонуємо нижче.

— Подруго Наталіє, розкажи, будь ласка, трохи про себе. Як минало дитинство і що пригадуєш з юнацтва?

— Я народилася у Львові 12 жовтня 1983 року. Як не дивно, зростала в російськомовному оточенні. Тобто наше подвір'я було переповнене «язиком», а не мовою. У шестирічному віці, коли пішла до школи, була першим поколінням, яке в класі на стіні побачило портрет Тараса Шевченка, а не Леніна. Хороша перша вчителька відчутно вплинула на моє різностороннє формування. Родина, а згодом і Пласт формували мене як свідому українку.

У 2005 році здобула вищу освіту за фахом «Економічна кібернетика» у Львівському національному університеті ім. І. Франка. Студенткою брала участь у Помаранчевій революції. Далі — від 2004 до 2013 року — працювала страхомою брокеркою в «Експерті». Від 2013 року була менеджеркою з зовнішніх зв'язків (фандрейзеркою) у Центрі для дітей та молоді з особливими потребами «Джерело». Потім — декрет, і це збіглося в часі з Революцією Гідності. Мене дуже зачепили розстріли на Майдані. У столиці європейської держави стріляти у власних громадян...

— А тим часом — у Львові...

— Відбулася революція, а на Сихові розпочали незаконну забудову. Мої друзі загинули за принципи, ідеали, цінності, а на патріотичному Сихові у Львові зібралися здійснити беззаконня. 5 травня 2014 року забудовник намагався звести огорожу. Матері з дітьми її розібрали, і я приєдналася до цього.

Тоді побачила чиновників. Вони різні. Буває, що люди можуть бути ефективними керівниками, але не завжди. На практиці довідалася, що таке прокуратура, суди, якою різною може бути поведінка посадовців. Більше дізналася про права й обов'язки громадян, а також чиновників, депутатів.

Завдяки революції ми отримали доступ до публічної інформації. В судах дозволили проводити відеофіксацію. Ми побачили зміну в податках, коли на місцевому рівні почало залишатися більше коштів. Отже,

громади можуть більше зробити для розвитку. Але ж незаконна забудова... У судовій тяганині перемагали то ми і міська рада, то забудовник.

— Справа дійшла до кульмінації...

— Так. 23 жовтня 2014 року ми блокували трибуну міської ради, щоб територію визнали сквером. Це дало шанс на те, що не буде забудови. 46 депутатських голосів могли позитивно вирішити ситуацію, але було тільки 44. Забракло 2 голоси. Оголосили перерву.

Кажу небайдужим: «Йдемо блокувати трибуну. Так робили в Києві». На цьому «адреналіні» почала телефонувати депутатам, журналістам, друзям. Не знала, що за деякі дії може наступити адміністративна відповідальність, але вже як буде.

Нас залишилося дев'ять жінок і один чоловік. Ми стояли разом, як на Майдані, і сказали, що із залу ми не вийдемо, хіба нас винесуть. Вимагала слова, розуміла, що того дня переголосування не буде.

Стояла на трибуні і бачила очі тих людей, депутатів. Що від них хотіти, якщо деякі в школі чи університеті вчилися не найкраще? Зрозуміла, що рівень інтелекту наших обранців бажає бути вищим. Ну, не можуть ці люди приймати ефективні рішення!

— ” —

**АЛЕ Я НЕ ЙДУ В ДЕПУТАТИ,
ПЛАСТУНИ НЕ ЙДУТЬ, А КЕРУЮТЬ
НАТОМІСТЬ ІНШІ, ОСЬ ТАКІ ЛЮДИ.
ТОМУ КРАЇНА ПРИХОДИТЬ ДО
РЕВОЛЮЦІЙ, ДО ВІЙНИ. СПРАВДІ, ТАК І Є:
ЯКЩО ТИ НЕ ЦІКАВИШСЯ ПОЛІТИКОЮ,
ТО ВОНА ЗАЦІКАВИТЬСЯ ТОБОЮ.**

— Так з'явилося усвідомлення, що треба брати відповідальність на себе?

— У 2015 році вирішила взяти участь у місцевих виборах. Шукала партію, яка була б добросовісною.

Наталія Піпа з куреня «НепрОсті» з практичного досвіду може розповісти, як управляти державою. Львів (Сихів), 2022 р. Фото Тараса Атаманова

▲ Наталія Піпа з чоловіком і дітьми долучилися до благородної акції — разом з іншими небайдужими посадили дерева. Львів, 2020 р. Фото Лесі Бондарук

Цікавило середовище, де ніхто нікому не дає хабара, яке не є «ручним». Взяла участь у місцевих виборах. Здобула другий партійний результат за кількістю голосів, але через особливості виборчої системи в той час перед моїм прізвищем підвели ризик, тож депутатом я не стала. Але депутатство не було самоціллю для мене, ціллю були зміни в місті, в країні загалом. Отже, громадсько-політичну працю від Української Галицької Партії продовжила. Наскільки могли, ми робили наш Сихів кращим. Завершили проект Скверу Гідності, зробили Першу екостежку у Львові, Екосвято на Сихові та інші акції.

Коли у 2019 році розпочався передвиборчий процес до Верховної Ради України, мене висунула одна партія (УГП), потім інша — «Голос». Я прийняла це запрошення, бо одна і друга партії мали схожу ідеологію. Прозорість і чесність були в цих середовищах визначальними. Одні — християнські демократи, «Голос» — більше ліберали, але це, на мою думку, на теперішньому етапі політичного розвитку України — мала відмінність.

Не очікувала, що переможу. Хотіла мати 2-ге чи 3-тє місце, щоб в міську раду завести більше депутатів. Для мене важливо було те, що вчить Пласт, — творити середовище.

Нас було 11 чи 12 кандидатів: дві жінки і решта чоловіки. Від середовища «Слуги народу» отримала перше повідомлення про те, що перемагаю, потім від інших штабів. Маючи соціологічні дані, бачила, що перемагаю з великим відривом. Чоловік мій не вірив, але ми домовилися, що це наше спільне рішення. Отже, до Києва будемо їздити разом.

— **Відшуміли вибори, розпочалася робота в парламенті.**

— Так. Перемогла. Розпочалася праця у Верховній Раді України. Почався так званий синдром самозванця. Депутати від «Європейської солідарності» і ВО «Батьківщина» сидять поруч. Багато з них пройшли не одне скликання, всі органи влади знайомі для них, а я — новачок. Треба було багато вчитися, миттєво вловлювати чимало інформації.

Мій комітет у ВРУ — з питань освіти, науки та інновацій. Маю переконання: якщо хочеш довгострокових змін — треба йти в освіту. На моє рішення щодо вибору комітету вплинули УКУ, боротьба за наш Сихів та його екологію, а також думки журналіста й експерта з довготермінових стратегій Євгена Глібовицького.

— **Яким для Тебе був початок війни? Маю на увазі широкомасштабне російське вторгнення.**

— Розмови про початок війни точилися від 14-15 лютого. Не кожен голова фракції чи комітету повідомляв необхідну інформацію. Багато депутатів взагалі не вірило, що щось таке може початися. За протоколами мали бути певні місця зустрічі, кожен депутат мав прийти на власному авто і кожен з нас мав отримати конверти з інформацією про подальші дії. Але не було ні цих зустрічей, ні конвертів. Ідея збиратися по фракціях таки була кращою хоч би тому, що між депутатами фракції кращий зв'язок та довіра, аніж між депутатами з різних фракцій, зокрема з ОПЗЖ в комітеті.

Пригадую, 23 лютого ми довго дискутували. Я була в Києві. Протягом дня намагалася повідомити ті заклади освіти, з якими мала зв'язок. Запитувала, що

планують робити, якщо все почнеться. Радила протоколи дій. Подумки молилася, щоб напад не стався на кількох напрямках, а лише на одному. Зі смішного (якщо за таких умов це можна вважати смішним): вночі 23 лютого пішла помити голову, бо не знала, де і коли зможу це зробити наступного разу. Бо почнеться війна — а я з непомитою головою!

Мене повідомив Роман Лозинський. Він не сказав слово «війна», сказав просто: «Почалося». І ми прекрасно розуміли, про що йдеться... Пам'ятаю нашу пластову систему «сонечко». З мобільними телефонами це простіше вдається зробити.

У Києві почало прилітати, вибухати... Чи їхати рятувати рідних дітей, чи їхати голосувати у Верховну Раду? Звичайно, я мусила обрати голосування, бо від цього залежала доля не лише двох моїх дітей, а й усіх дітей України. Спершу ми мали голосувати в найбільшому укритті. Таким був первісний задум. Але в законодавстві є деяка колізія, і можна було би трактувати, що голосування нелегітимне. Важливо також було продемонструвати світу: парламент є, він діє і приймає виклик. Коротку постанову про воєнний час читав секретар РНБО Олексій Данілов. Під скляним куполом Верховної Ради було небезпечно перебувати. Відверто скажу: було страшно. І тоді, в результаті, за воєнний стан проголосувало 300 нардепів. Якби в той момент не було 226 голосів за воєнний стан — то сьогодні не було би вже України. Тому, насправді, роль Парламенту часто недооцінюють.

Голова Верховної Ради дав нам вказівку роз'їжджатися, але бути готовими повернутися на голосування в будь-який момент. Аж тоді я поїхала до дітей у Львів. Якщо хтось думає, що в депутатів був супровід чи охорона — того не було. Кожен дбав про себе сам. Хоча ми й парламентсько-президентська держава і все мало би бути інакше. Москалі тільки сплять і бачать, щоб наш парламент був недієздатним. У мене від 2019 року — заборона в'їзду в РФ. 24 лютого 2022 року розвідка дала інформацію, що існує російський список, що саме і з якими депутатами ВРУ потрібно зробити. Когось віддати чеченцям, когось розстріляти на червоній площі. У той день це звучало особливо страшно.

— **Депутати — це збірний образ влади. Люди не розрізняють, де чий повноваження. Наскільки складно тепер із таким статусом?**

— Ми парламентсько-президентська країна. Отже, одна без другої ці дві інституції існувати не можуть. Зараз із ще одним депутатом-пластуном Ярославом Юрчишиним офіційно представляємо нашу країну в ОБСЄ. Це майданчик, на якому відбувається комунікація делегатів-парламентарів від 57 країн. Я прийшла на місце проросійських чи Шуфрича, чи Королевської. Це були люди, які завжди добре жили з росіянами і зовсім інакше передавали позицію України, тобто замість проросійських депутатів зайшли люди, які справді вболівають за долю України. Зараз дуже важливо спілкуватися на міжпарламентському рівні.

Постійно шукаю, де найкраще можу застосувати свій депутатський мандат. Активніше почала займатися волонтерством, допомогою ЗСУ, даю власні кошти, залучаю кошти для допомоги дронами та необхідним обладнанням. Підтримую пряме спілкування з громадою.

▲ У залі Верховної Ради України, 2019 р. Фото Євгена Завгороднього

Серед складнощів: люди зазвичай можуть назвати з десяток прізвищ народних депутатів, не більше. І найкраще запам'ятовують тих, які є проблемними та негативними. Але найгірша інформація про декого з народних депутатів падає на репутацію всіх інших. Це несправедливо, але часто суспільна свідомість реагує саме так. Коли той чи той депутат працює ефективно, говорить експертно про важливе і суттєве — суспільство таке не дуже запам'ятовує.

Також народному депутату важливо вчитися балансувати: щоб результат був і, одночасно, щоб не вигоріти в процесі діяльності.

— **Які Твої найновіші депутатські здобутки (наприклад, за вересень)?**

— **ПЕРЕМОГА МІСЯЦЯ ДЛЯ УКРАЇНИ — ПОДАЛА ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ОBOB'ЯЗКОВЕ УКРАЇНОМОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ; ДЛЯ ЗСУ — ВІДВІДАЛА ВІЙСЬКОВИХ НА ЛІНІЇ ФРОНТУ І ПЕРЕДАЛА FPV-ДРОНИ ТА КОМП'ЮТЕРНУ ТЕХНІКУ.**

Опрацювала 25 звернень громадян і подала депутатські звернення щодо низки освітніх і не тільки питань. Взяла на контроль кримінальне провадження з приводу шахрайства з волонтерськими коштами.

^ Вифлеємський Вогонь Миру — у стінах Українського парламенту. 2019 р. Фото Євгена Завгороднього

Щодо законотворчості, стала співавторкою законопроектів: про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2025 р.; про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (щодо створення і функціонування Єдиного державного реєстру військовослужбовців та до інших законів України щодо вдосконалення порядку і ведення військового обліку); про внесення змін до статті 4 ЗУ «Про правовий режим майна в ЗСУ» щодо особливої процедури списання військового майна.

— **Розкажи трохи про своє пластування.**

— У Пласт я прийшла в 13-річному віці. До того була в багатьох гуртках Будинку дитячої та юнацької творчості. Пласт порекомендувала подруга дитинства, яка жила в центрі Львова. Одного разу показала мені пластунів. Я подивилася і подумала: ніби такі нічого. Це були хлопці, які не боялися нетипового вигляду.

Мій чоловік Андрій, фізик за фахом, коротко теж був у Пласті. Зараз працює вчителем інформатики і менеджером в ІТ сфері. Виховуємо двох синів. Марко (в жовтні виповнилося 16 років) — в курінному провіді куреня ім. Романа Купчинського. Лука (у вересні виповнилося 8) був би в новацтві, якби був виховник УПН, але такого, на жаль, наразі нема.

Я в юнацтві пішла в курінь ім. Анни Ярославни. Протягом року здала дві проби. Тоді дозволялося. Пласт мене дуже захопив: вишиванки, гаївки, коляда, загалом плекання народних традицій та української ідентичності. В Пласті побачила нащадків відомих художників, зокрема зі Львова. Це було для мене цікаве середовище. Зараз усвідомлюю: там булінг був неприйнятним. Пригадую, як піджартовували, коли не в ногу хтось ішов, але це було по-дружньому, весело. В Пласті я завжди почувалася як серед своїх.

За рік зрозуміла, що Пласт — це мала модель суспільства. Наприклад, вибори гурткового проводу: треба прийняти, що подругу обрали, а тебе ні.

Я була чемна і зразкова. В Пласті все в мене мало бути точно. Бунчужний першого табору колись сказав мені, побачивши перші мої сходи в ролі гурткової: «Нагаляю, так не піде. Не всі хочуть бути такими обов'язковими і відповідальними, як ти. Вибирай інші методи. Шукай ключик до кожної з них».

В УПЮ здобула ступінь вірлиці, відбула КВТ, здобула вмільсть «Три пера». Була в УСП, зараз в УПС. Наляжала свого часу до куреня «Ті, що греблі рвуть» (була однією з перших повних «гребель» в Україні). Потім так склалося, що перейшла до куреня «НепрОсті». Економічне пластування близьке мені. З подругами більше говоримо про державотворення.

У 1997 році я стала першункою міжкурінного табору. Там були пластуни зі станиці Сіверськодонецьк. Тепер це місто окуповане. Сумно, що ми, як організація, не знаходили спроможність і замало розвивали Пласт на сході України. Важливо, що в центрі і на сході в нас були осередки, але занадто мало захід нав'язував контакти саме на Луганщині і Донеччині.

Зовсім інакше бути патріоткою у Львові і в Дніпрі. Я це відчула в час Помаранчевої революції, коли поїхала як волонтерка агітувати за Ющенка в Дніпро. Ми як громадяни думаємо, що вистачить лише проголосувати на виборах — і зміни прийдуть самі собою. Але це не так. Нам слід бути активними і постійно комунікувати.

Коли стала депутаткою, помітила, що у Києві мало гарних середовищ, де може формуватися особистість. Наприклад, приходиш у міністерство — там нема з ким говорити. Часто працюють люди з іншими, ніж пластові, цінностями. Часом навіть треба переконувати в очевидних речах.

— **Пласт — середовище, яке стимулює до змін...**

— Так, але системних змін можливо досягнути лише в політиці. Якби в політику йшли активніші і чесні люди, того, що відбувається тепер, не було б.

**ПЛАСТ ВЧИТЬ ПО-РІЗНОМУ:
БУТИ ДОБРИМ ГРОМАДЯНИНОМ, БРАТИ
НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ПРИЙМАТИ
ВИКЛИКИ. ПРАЦЯ НАД СОБОЮ —
ЦЕ РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ.
І ЦЕ ОДИН З ПЛАСТОВИХ
ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРИНЦИПІВ.**

^ Незабутні миті відпочинку в сімейному колі. Розточчя, Львівська область, 2020 р. Фото пл. сен. Марти Талан

Зараз у Верховній Раді України найбільше пластунів за всі скликання, але ж нас лише 5 — фактично лише один відсоток. Це вже відіграє певну роль, але цього недостатньо для ключових змін. Коли ти в опозиції — можеш заблокувати щось шкідливе. Наприклад, ми блокували негатив щодо мовного питання, потім — провели відповідну роботу для заборони РПЦ в Україні. Але пластунів у парламенті треба більше, щоб відігравати більш відчутну роль. Тому членам нашої організації таки рекомендую йти в політику.

— **Як поєднати в одне ціле Пласт, політику, державотворення? Це можливо?**

— Нічого неможливого тут немає. Наприклад, в листопаді плануємо організувати вишкіл «Державотворець». Маю на меті створити тематичні вмільості. Як на практиці управляти державою, що таке бюджет і як він формується, чи Кабмін відповідальний за встановлення лавок у парку, чи це обов'язок місцевої влади?.. Відповіді на ці та інші питання пластуни мають знати. Багато говоримо про вірність Богові й Україні, але мало про те, як управляти державою.

У Пласті недостатньо управлінців. І недобре, коли ті пластуни, що в Пласті доволі активні і досягли гарних результатів у провідництві, не виходять на суспільний рівень.

Часто в нашій організації робимо те, про що ніколи не думали, що можемо зробити. То чому такий підхід не вживати активніше назовні?

Між іншим, пластова система обрання — це дуже добра підготовка до політичної діяльності. Згадаймо перші вибори в гуртку чи курені. Коли ти подаєшся на посаду в гуртку, знаєш, що частина людей з гуртка будуть за тебе, частина буде за іншу людину, а ще є част-

ка людей, які взагалі не розуміють, що відбувається, і мало вникають у життя гуртка. І ти розумієш, що з цими людьми треба говорити. Отже, від правильної комунікації залежить рішення. Пригадую той час, коли чітко зрозуміла, як це працює. І потім побачила подібне у Верховній Раді України, але вже на більш складному рівні.

**БАГАТО ЛЮДЕЙ, ЯКИХ Я КЛИКАЛА
В ПОЛІТИКУ, ЗАГИНУЛИ НА ФРОНТІ.
ЯКЩО МИ ХОЧЕМО ЗБУДУВАТИ СИЛЬНУ
ДЕРЖАВУ — НЕ ВІДКЛАДАЙМО ЦЕ
НА ПОТІМ, БО ПРИХОДЯТЬ ІНШІ.**

Тоді відбуваються процеси, які призводять до трагічних наслідків, до революцій, війни, великих жертв. Тому далі хоч не змушувати, але агітувати, переконувати йти в політику. І добре, що в Пласті починаємо про це говорити. Бачу, що молодь — старші пластуни і пластуни — щоразу більше цікавляться темою управління державою.

— **Дякую за розмову і бажаю успіху в досягненні мети.**

Занитував
пл. сен. Юрій Леськів, СМ

ПОСІЙ ЗДОРОВЕ ЗЕРНО – ВИРОСТЕ ЗДОРОВИЙ ПЛІД

МІЖКРАЙОВИЙ ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР «ЗОЛОТА БУЛАВА» ЗУСТРІВ СВІЙ 50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

ОРЕСТ І ТАНЯ ДЖУЛИНСЬКІ

Світлина пл. сен. Христини Колос, Гр.

▲ Засновник таборового вишколу «Золота Булава» пл. сен. Орест Джулинський, КВ, і референтка ЗБ пл. сен. Ганя Шиптур, Гр., передали дві булави виховникам з Європи

ДЕЩО З ІСТОРІЇ

У 1970-х роках група досвідчених пластових виховників станиці Торонто, стурбована незадовільним станом діяльності з юнацтвом, роздумувала, як і в якій формі передати юнакам вміння, знання і зробити їхнє життя в Пласті цікавішим і кориснішим. До групи належали: пл. сен. Орест Джулинський, пан Андрій Комаровський, пл. сен. Ігор Старак, ст. пл. Леонід Терпляк, ст. пл. Олег Кандиба. Вирішено, що пластовий табір може бути найкращою лабораторією для цього. Такий експериментальний табір для юнаків станиці відбувся в 1972 році на оселі «Говерля» біля Торонто. Задоволені успіхом цього табору і його програмою, базуючись на відгуках учасників, організатори вирішили поширити програму на юнаків усієї Канади.

І так у 1973 році відбувся перший крайовий табір юнаків віком 14-16 років. Ми назвали його «Золота Булава». Тема табору — самовиховання і провідництво. У 1974 році до програми долучилися й дівочі частини під проводом Тані Джулинської. Впродовж кількох років табір відбувався щорічно, а тоді ще два роки. Згодом до вишколу долучилася пластова молодь ЗСА.

Коли відновився Пласт в Україні, пл. сен. Таня і Орест Джулинські запропонували провести програму для пластової молоді України. У 1993 році, з

поміччю кількох виховників і виховниць з Канади і України, вони провели вишкіл на Волині. Тепер на рідних теренах табір відбувається майже щорічно. Згодом вишкіл відбувся в Австралії, а 2024 року — в Західній Європі.

СВЯТКУВАННЯ

6 липня 2024 року на торонтонській пластовій оселі «Січ» група пластунів зібралася відсвяткувати 50-літній ювілей ЗБ. Присутніми були колишні учасники, члени булав, коменданти, референти, батьки та перші організатори, Орест і Таня Джулинські. Комітет святкування приготував виставку знімок та різних матеріалів з минулих таборів: одноднівок, співанників, книг наказів, обіжників, сорочинок тощо.

В першій частині програми Орест Джулинський поділився споминами з історії ЗБ. Він пригадав події 1970-х років. Подруга Таня Джулинська підкреслила, що програму творила й удосконалювала група пластунів, які мали різні знання/вміння: Андрій Комаровський, знавець скавтінгу, непластун; Олег Кандиба, син Ольжича, сам писав поезії і знав ігри для творення групи від канадських кадетів; Ігор Старак, знавець психології (Gestalt — теорія, яка твердить, що самопізнання конечне до розвитку одини-

▲ Учасники і учасниці відзначення ювілею МВТ «Золота Булава». Пластова Січ, Канада, 6 липня 2024 р.

— ” —
**БУЛАВА ЗБ –
ЦЕ СИМВОЛ
ПРОВІДНИЦТВА,
КРАСИ І ДОБРА**

ці). Був учитель, Орест Гарас, були члени 3-ої і представник 2-ої хвилі еміграції українців до Канади Леонід Терпляк.

Перші творці посіяли зерно, яке дало корисний плід. Програма виявилася життєздатною. Відбулися десятки таборів, які пройшли тисячі учасників і сотні членів булав. Це осяг для Пласту. Ми вдячні всім булавам, комендантам, референтам, які перебрали референтуру ЗБ від Ореста, Андрієві Мончакові і Гані Шиптур за їхній внесок у продовження програми і пристосування її до нових обставин.

Але на святі ЗБ-50 ми святкували не лише минуле, а й живучість ідей і програми ЗБ. На оселі саме завершувався цьогорічний табір.

«Золота Булава» відбувається у Канаді, в Україні і Австралії. 6 липня відбулося офіційне передання естафети до нового терену — Західної Європи. Основоположник Орест Джулинський і референт ЗБ Ганя Шиптур передали дві булави виховникам з Європи. Членам проводу і юнацтву відомо: Булава ЗБ — це символ Провідництва, Краси і Добра.

Опісля учасники свята мали нагоду поспілкуватися, поговорити і поспівати при ватрі, куди також на коротко долучилися таборовики. Закінчилося дуже успішне свято традиційно — співом «Сіріли у сумерку» і «Ніч вже йде».

Під час свята комітет висловив признання нам — першим організаторам вишколу. Ми вдячні за теплі слова та увагу, а найважливіше — за підтвердження, що наші зусилля були корисні. Маємо чудові спомини на ціле життя.

Дякуємо членам комітету і тим, хто прислужився до організування свята. Це Ганя Шиптур, Христия Колос, Дарка Ковалик, Юля Метелиця, Христия Ковалик, Богдан Ковалик, Божена Гембатюк.

Коменданти таборів «Золота Булава» Канада

коменданти табору юнаків (1973—2022): пл. сен. Орест Джулинський, пл. сен. Андрій Мончак, пл. сен. Тарас Сілецький, пл. сен. Леонід Терпляк, пл. сен. Данило Даревич, пл. сен. Тарас Хміль, пл. сен. Юрій Мончак, ст. пл. Андрій Михальчин, ст. пл. Олесь Микита

комендантки табору юначок (1974—2022): пл. сен. Таня Джулинська, пл. сен. Дарія Даревич, пл. сен. Надя Луців, ст. пл. Андрій Мончак, пл. сен. Дарка Ковалик, пл. сен. Христия Колос, пл. сен. Ганя Шиптур, пл. сен. Христина Назаревич-Сілецька, ст. пл. Оленка Сливинська, ст. пл. Іванка Сливинська, ст. пл. Таня Яців-Жураківська, ст. пл. Тамара Карис

Україна

коменданти табору юнаків (1993—2017): пл. сен. Орест Джулинський, пл. сен. Святослав Сурма, пл. сен. Володимир Русанов, ст. пл. Юрко Пацевко, ст. пл. Юрій Лучин, ст. пл. Василь Шипівдич.

комендантки табору юначок (1993—2017): пл. сен. Таня Джулинська, пл. сен. Оксана Куриш, пл. сен. Рома Найдено, ст. пл. Ірина Шумада, ст. пл. Ірина Іванчук, пл. сен. Надія Волощук, ст. пл. Ірина Миськів, ст. пл. Оксана Гнатюк, ст. пл. Наталя Карабин, ст. пл./пл. сен. Зоряна Удич

Австралія

комендантка мішаного табору юнаків і юначок (2019): ст. пл. Іванка Бучма

МИРОСЛАВ ШКАНДРІЙ: ВИ МАЄТЕ УНІКАЛЬНУ МОЖЛИВІСТЬ – ВИКОРИСТАЙТЕ ЇЇ МУДРО ТА ЕФЕКТИВНО

Інтерв'ю, яке пропонуємо, знайомить нас із одним з вихованців Пласту, визначним представником української спільноти у світі. Постать Мирослава Шкандрія є чудовим прикладом для молодих пластунів, як пластовий досвід може сприяти професійному та особистісному розвитку.

Мирослав Шкандрій — сучасний канадський літературознавець українського походження, свого часу мешкав (і пластував) у Великій Британії. Професор-емерит Університету Манітоби, фахівець з української мови та літератури. Говоримо з ним про його професійний шлях, самоідентичність та про те, як пластова метода сприяє формуванню особистості.

Сам Мирослав Шкандрій народився у Великій Британії, здобув освіту в престижному Кембриджському університеті, а згодом продовжив навчання в Канаді. Він є автором численних праць з української літератури та історії, досліджує творчість письменників єврейського походження в Україні та боротьбу українців з російським імперіалізмом. Професор Шкандрій очолював відділення германістики та славістики Манітобського університету у Вінніпезі та викладав у Колумбійському університеті в Нью-Йорку. Свого часу, ще підлітком, формувався в британському Пласті, а деякі дружні зв'язки проніс крізь роки і континенти. Його родинна історія складна і змішана, як і сама історія України.

— Пане Мирославе, розкажіть трохи про свою сімейну історію.

— Я народився і виріс в Англії, де також закінчив університет. Після цього, на вищих студіях, переїхав до Канади, де й залишився жити. Зараз у мене два паспорти — британський і канадський, але я теж українець. Моя мама родом з Донбасу, зараз її рідне містечко перебуває під окупацією. Вона була вивезена німцями під час війни й два роки працювала в Німеччині. Після війни вона не захотіла повертатися, оскільки пережила Голодомор та знала сталінську дійсність.

Нагомість мій батько з заходу України, він служив у Дивізії і навчався на офіцера, а під час перебування в таборах для полонених в Італії почав писати вірші. Він видав кілька збірок, а згодом продовжив писати і видавати книги в Англії. У мене справді дуже змішана родинна історія.

Що ж до моєї ідентичності — це складне питання, адже я вважаю, що особистість формується під впливом багатьох чинників.

— Пласт був одним із таких чинників і середовищем формування особистості. Як на Вас вплинула атмосфера Великої Британії того часу?

— У мене всі друзі — а це здебільшого діти друзів моїх батьків — були з галицької інтелігенції або з кола людей, які не підтримували масове слідування партійним стандартам ОУН(б) у повоєнній Британії. Це був доволі агресивний період, і ті, хто не погоджувався з негласно усталеною партійною лінією або взагалі не хотів брати участь у політиці, часто відправляли своїх дітей саме до Пласту.

— ” —

ПЛАСТ ФАКТИЧНО СТАВ ОСЕРЕДКОМ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ, ЯКА НЕ БУЛА ПОВ'ЯЗАНА З ОТИМ РАДИКАЛЬНИМ «БАНДЕРІВСЬКИМ РУХОМ».

Та мушу пояснити, що це не має нічого спільного із тим, що ми маємо на увазі під «бандерівцями» тепер — тут важливо враховувати історичний контекст місця і часу.

— Пласт, як Ви кажете, був своєрідною оазою від радикалізму. Тепер може здаватися, що навіть навпаки, бо Пласт став більш організованим і структурованим, а національна ідея стала однією із ключових.

— Я відчув цю зміну. З іншого боку, Пласт тепер більше зосереджений на підтримці України, української ідентичності та традицій, і це чудова відповідь на виклики часу. Коли я був у Пласті, він був дуже ліберальним. Організація не була великою, але її учасники мали свої унікальні цінності. Пласт навчив мене самовдосконалення, важливості співпраці з іншими і того, що елітна група має іноді виступати проти загалу, не з ненависти, а щоб навчати і показувати інші приклади. Це допомогло мені зрозуміти, як важливо бути частиною маленької групи у великій спільноті, з певним завданням.

— Яка найбільша пригода із дитинства чи юнацтва, яку Ви пережили у Пласті?

— Найцікавішими пригодами були мандрівки по Валії, коли ми ночували на сні у валійських фермерів.

— Що приніс Пласт у Ваше життя, чого інакше б, ймовірно, не сталося?

— Пласт був місцем, де я навчився цінувати спільні пригоди і випробування. Мої друзі з Пласту залишилися близькими, і я час від часу зустрічаюся з ними, хоча тепер і рідше через вікові зміни. Ці зв'язки є дуже цінними й позитивними.

Загалом Пласт залишився важливою частиною мого життя, і я бачу, як його цінності допомогли мені в різних аспектах життя. А це і життєрадісність, і любов до природи, до гарного товариства, розуміння важливості праці над собою і дружби.

Мій брат Олег живе у Манчестері, він активно долучений до Пласту, організовує різні заходи. Він ближчий до української громади у Великій Британії, його діти також виростили у Пласті.

▲ Андріян Лагодинський, Мирослав Шкандрій і Лев Іваницький під час табору на оселі «Верховина». Північна Валія (Уельс), 1971 рік

— А Ваші діти теж росли у Пласті?

— Мої обидві доньки — Олександра і Галина — теж гостювали на отому валійському таборі, а ще коротко бували на таборі біля Вінніпега.

— Ми щойно з «Верховини»! Наступного разу пошукаю в архіві якісь згадки про ті роки, а ратом... Що б Ви побажали наприкінці пластовому юнацтву?

— Насамперед — усвідомити свій потенціал. Ви всі дуже різні, кожен з вас має в собі щось особливе. Щось, що робить вас унікальними.

Найважливіше — знайти свій шлях і навчитися спілкуватися не лише з людьми українського походження, а й з ширшим світом. Зараз саме той момент, коли світ готовий слухати про Україну. Це великий шанс, якого раніше не було. Колись українські заходи часто сприймалися як щось, що цікаве лише для вузьких емігрантських кіл. Тепер ситуація змінилася — люди готові слухати, хоча не всі з однаковим ентузіазмом.

— ” —

НАЙГОЛОВНІШЕ – ВЧІТЬСЯ. ВЧІТЬСЯ КРИТИЧНО МИСЛИТИ, НЕ ПРИЙМАЙТЕ ВСЕ НА ВІРУ, НЕ КОВТАЙТЕ ГОТОВІ ФОРМУЛИ. ВАЖЛИВО САМОСТІЙНО АНАЛІЗУВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ТА ФОРМУВАТИ ВЛАСНІ ДУМКИ.

Спілкуйтеся з розумними людьми, вчіться у них, але завжди зберігайте власну позицію.

Ви маєте унікальну можливість стати мостом між українською культурою та світом. Використайте її мудро та ефективно.

Запитувала пл. сен. Ольга Муха, ЧХ

«ЛОКАЛЬНА ІСТОРІЯ».

ТЕМА НОМЕРА — ПЛАСТ

ОЛЕСЬ ЮРЧЕНКО

Журнал «Локальна історія» — науково-дослідницький історичний проєкт, започаткований у 2013 році. У листопаді 2018 року проєкт почав видавати щомісячний науково-популярний глянець «Локальна історія». Від липня 2019 року триває відеопроект «Без Брому з Віталієм Ляскою» — цикл інтерв'ю про історію. Наприкінці 2019 року проєкт запустив історичну онлайн-платформу — localhistory.org.ua.

ТАКІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ПОТРІБНІ, ВАЖЛИВІ І НА ЧАСІ. КОЛИ, ЯК НЕ ТЕПЕР, ЧИТАЧ МАВ БИ ОТРИМАТИ ПРАВДИВУ, ОБ'ЄКТИВНУ, НАУКОВО ОБҐРУНТОВАНУ ІСТОРИЧНУ ІНФОРМАЦІЮ, А ТАКОЖ МАТЕРІЯЛ ПРО СУЧАСНУ УКРАЇНУ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ І УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ?

Між іншим, «Пластовий шлях» понад дев'ять десятиліть років теж у меншому чи більшому обсязі виконує цю функцію.

«Локальна історія» ч. 4 (66) за 2024 рік — число для нас особливе, адже цілковито присвячене Пласту. Цей журнал на своїх сторінках розповів про минувшину нашої організації та спробував передати її теперішній стан і ритм. Між членами редакції жартома звучала думка: у 2024-му вийшло не чотири, а п'ять чисел «Пластового шляху», якщо врахувати «Локальну історію» ч. 4 (66).

Направду, цікаво було ознайомитися з дещо відмінним поглядом і способом подання різноманітної пластової інформації. Скажу відверто, творчому колективу «Локальної історії» вдалося викликати в читачів (передусім пластунів) приємні емоції запропонованим матеріалом, його поданням і мистецьким оформленням.

Коротко про зміст. «Високі маки» головного редактора Віталія Ляски — творчий вступ до теми, з цікавими аналогіями, а далі: розмова з Юрієм Юзичем про історію організації від заснування до сьогодні і його тексти «Свідомі мети й обов'язку» та «Тільки для розумних і добрих дівчат»; «Лісові Чорти» Святослава Липовецького; «Сокіл», що став Феніксом» Леся Белея; «Електричний струм для молоді» Данила Кравця; «Старява: моя коротка пластова кар'єра» Олександра Кіцери. На сторінках журналу думками ділиться Олег Покальчук — перший голова КПС відновленого в Україні Пласту, який добре пам'ятає всі нюанси відновлення; пластун-військовик і народний депутат України Роман Лозинський; пластун-військовик Іван Томенюк. Загалом відбиток теперішньої важкої російсько-української війни у «пластовому» числі «Локальної історії» відчутний на сторінках, які важко перегортати. Автор одного з текстів Олександр Бодняк так написав про загиблого пластуна-військового Дмитра Пащука: «Іди, і живи, і люби життя. Це кредо пластуна, військового Дмитра Пащука. Воно викарбуване на стелі на виїзді з села Хлівчани (Львівщина — ред.), де він народився і

таким титулом. Цей факт обурив багатьох діаспори. Вони вважали, що це призведе до посилення репресій проти греко-католицького підлілля в СРСР та до компрометації українців-католиків.

Патріарха Йосифа підтримав «Пласт». Керівництво організації у Великій Британії на величезній організації «Вісті» поспішало: «З уваги на величезні жертви, яких зазнали українці-католики під режимом російського комунізму, УКЦ заслуговує на патріархальний устрій. Установлення патріархату означає: вся ієрархія і все духівництво в усіх країнах світу і в Україні дістануть один єдиний провід українського первосвященства. Таким чином може бути забезпечена майбутність УКЦ в діаспорі й на Україні». Правда, цю позицію підтримали не всі британські пластуни. Адвокат Теодор Данилів вимагав, щоб організація негайно вишла з патріархального руху. У листі до Крайової пластової старшини він наводив приклади крадіжок церковних грошей прихильниками патріархату, а також випадки їхньої брутальної поведінки з опонентами: «Нашим членством в Комітеті ми набули принцип неспівчужності "Пласту". Патріархальний комітет є організацією частково політичного характеру, він створений і опанований партією бандерівців. Акція за патріархат на нашому терені є акцією церковно-національного злочину, який тепер починає набирати кримінального характеру».

Попри те, що американська поліція попереджала Йосифа Сліпого про можливу загрозу для його життя, під час акції на підтримку руху за патріархат він здійснив пастирські візити до США та Канади. Взяв участь і у святкуванні 20-річчя пластової станиці у Нью-Йорку. На концерті з цієї нагоди виступав вокальний колектив, який очолювала юна співачка Катітка Цісик.

ЙОСИФ СЛІПОГО У ПЛАСТОВІЙ ОСЕЛІ «ВОВЧА ТРОПА», ІСТ-ЧАТТЕМ, ОКРУГ КОЛУМБІЯ, ШТАТ НЬЮ-ЙОРК, С.Ш.А., 7 СЕРПНЯ 1968 РОКУ. ЛІВОРУЧ — ЙОСИФ ШМОНДЮК, ПРАВОРУЧ — КВІТКА ЦІСИК

На сторінках видання зустрічаємо знакові для Пласту фотографії

знайшов вічний спокій. Ці слова — ніби напуття перед широкою дорогою життя, що креслить кожному свою мапу. За 27 років Дмитро Пащук створив напрочуд розмаїту мапу. Навіть після його загибелі 12 березня 2023 року на Херсонщині на ній і досі з'являються нові дивовижні "крапки"...

Присутня й мистецька тематика, яка теж переплетена з Пластом. Мова про текст Анни-Лілії Кокори «Вікно у світогляд». А на завершення числа, як і на його початку, — ще одна публікація пл. сен. Юрія Юзича, ОЗО, із заголовком «Найдавніший збережений прапор Пласту».

Даруйте, згадав не всі публікації, але й із переліченого зрозуміло, що читати є що. Редакція над змістом попрацювала фахово, а дизайнери додали чудового мистецького оформлення. Отже, не можемо не зробити рекламу «Локальній історії» і закликаємо долучитися до кола читачів цього змістовного видавничого проєкту. Від себе ж мусимо зазначити, що тепер маємо деякий борг перед редакцією спорідненого з нами періодика. Тому в осяжній перспективі вишукаємо достатньо журнальної площі для того, щоби більше розповісти про цей цікавий і цінний проєкт у повному обсязі. А пластунам-скептикам періодики на папері скажемо так: не час відмовлятися від такого формату. Він має свого читача, власну аудиторію поціновувачів, яка є чималою. Це добре показує приклад «Локальної історії». Зануритися у сто відсотковий електронний формат ще встигнемо.

ВІТАЛІЙ ФЕДОРІНІН:

«ЗАРАЗ ВЕДЕМО ВІЙНУ В ТОМУ ЧИСЛІ Й ЗА ІСТОРІЮ»

Пласт має широкі цілі, які ми загально формулюємо як «виховання різносторонньої особистості». Тому багато спільного знаходимо з деякими громадськими об'єднаннями. Серед близьких нам за духом — клуби історичної реконструкції, що діють в Україні. Їх небагато, але ентузіясти з таких середовищ проводять значну і важливу роботу.

Докладніше про одне з таких об'єднань, про українську історію, а також про лицарство в час теперішньої війни спілкуємося з керівником Клубу історичної реконструкції «Орден Паладинів» (м. Львів) Віталієм Федорініним, що в середовищі істориків має псевдо «Steel» (тепер це також його військовий позивний).

Редакція

— Віталію, розкажіть про себе, будь ласка.

— Належу до львів'ян у третьому поколінні. За фахом — історик. Диплом здобув у Львівському національному університеті ім. Івана Франка. Батько викладав математику, а також алгебру у Лісотехнічному університеті. Мати продовжила справу дідуся — працювала начальником цеху на Львівському художньому комбінаті. Дідусь був художником в цій державній установі. Це було об'єднання, яке гуртувало майстрів народної творчості: гончарів, художників, скульпторів, різьбярів. Були фахівці, які займалися ткацтвом. Можливо, споглядання за такими процесами в дитя-

чому і юнацькому віці виробило в мені любов до мистецтва і народних ремесел.

Одружений. З дружиною Оксаною виховуємо троє дітей. Владислав навчається на програміста у «Львівській політехніці», Олександр готується до вступу, а Ірена ще школярка.

Наше дружнє сімейство активно відвідувало історичні фестивалі, тематичні заходи в Україні і за кордоном.

— Як і коли виникла ідея створення «Ордену Паладинів»?

— На початках це було середовище друзів, які хотіли займатися фехтуванням. Ми цікавилися відтворенням середньовіччя, їздили на деякі турніри. У 2003 році ми вже діяли як осередок. З часом наш гурт частково розпався, хтось вподобав інші напрямки. Один із активних співзасновників нашого клубу Ігор Ригель із Холодновідки рік тому загинув на фронті в жорстокому бою. Його підрозділ втримав позиції, а він загинув. Від 2003 року ми разом пройшли довгий шлях становлення нашої організації. Він став професійним ковалем, займався відтворенням виробів IX-X століть. Виготовлене ним дуже цінується.

Основним серед тих, з ким я познайомився і хто гуртував наше середовище, був Святослав Холод. Зараз він воює в лавах Третьої окремої штурмової бригади. На фронт ми пішли разом. Тоді, на початках, ми домовилися, що він буде відповідати за історичний напрямок, а я — за спортивно-фехтувальний.

< На фронтових дорогах: Віктор Шелест «Magnum», «Unix», «Steel», «Stalker», «Штангіст», «Барбер» і «Kratos». 3 травня 2024 р. На жаль, на момент завершення праці над цим числом журналу наспіла болюча звістка: 3 листопада загинув Віктор Шелест (боєць 2-го мехбату 3-ї ОШБр)

У 2005 РОЦІ МИ ВИРІШИЛИ ВІДТВОРЮВАТИ ЛИЦАРСТВО. ТОДІ ІСНУВАВ ВЕЛИКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВАКУУМ.

Першого року нам спало на думку взятися за реконструкцію лицарства Тевтонського ордену, але невдовзі ми зрозуміли, що з нашої власної історії є дуже мало інформації. На початках ми засновувалися як християнський орден (захоплювалися хрестовими походами), але переключилися на власне українську історію.

Нам вдалося вибрати доволі унікальну символіку. Ми взяли за основу один з маловідомих хрестів скандинавського типу. Тепер наш герб доволі впізнаваний. Він належить до VI—VIII ст. і співвідноситься з тими територіями, які належали Рюриковичам на скандинавських землях. Наша символіка — ранньохристиянська і не прив'язана до якогось із орденів, що існували. Тому в цьому ми є унікальними.

Отже, у 2006—2008 рр. ми насолоджувалися процесом організування чогось на зразок ордену і фехтуванням. Вирішили творити кодекс, який нас об'єднуватиме. Разом з тим усвідомлювали, наскільки погано стоїть справа з висвітленням нашої середньовічної історії. Існує багато білих плям щодо пізнього середньовіччя.

Наш перший чисельний виїзд за кордон був для участі у відзначенні 600-ліття Грюнвальдської битви. Після цього ми чітко вирішили рухатися в напрямку дослідження історії середньовічної України. Територіально це мала бути Земля Львівська, тобто землі Королівства Руського, які опинилися під Короною Польською. Існували в той час Земля Перемиська, Земля Галицька, Белзька, Холмська — і Львівська. Це терени майже всієї області: від межі Львів-Белз на півночі і аж до гір на півдні. До складу Землі Львівської входили Долина, Стрийщина, Моршин, Самбірщина, Дрогобиччина, Жидачівщина, Перемишляни, Глиняни. І саме відповідно до цього поділу наші хоругви брали участь у Грюнвальдській битві. Важливо не плутати: хоругва землі Львівської — це не Львів, а землі навколо.

Отже, ми почали вивчати історію, популяризувати своє. Між іншим, на сьогодні ми єдиний осередок, який займається вивченням і відтворенням нашої власної історії. Є, наприклад, хлопці з Івано-Франківщини. Вони створили хоругву Землі Галицької. Але ми поки що одні, хто вивчає власну історію глибоко.

— Справа поглибленого вивчення чітко окресленого історичного періоду для середовища ордену належить до пріоритетних. Так?

— Справді, тут варто окреслити важливість історії для нас. Пошук коренів, тягlosti в історії, спадковості — це відповіді на питання правонаступництва в Україні.

Мій побратим та історик Олександр Алфьоров каже, що зараз ведемо війну в тому числі й за історію. Вважаю, так воно і є. Чому?

^ Під час фестивалю реконструкторів: Андрій Франчак (ліворуч у першому ряді), поруч «Луфі»; Андрій Рибак (ліворуч у другому ряді). Київ, «Парк Київська Русь», серпень 2017 р.

Наше пізнє середньовіччя випадає з історіографії. «Совок» наполегливо попрацював, щоб його не було в головах не одного покоління. Коли кажемо «Королівство Руське», пересічний українець взагалі слабо уявляє, про що йдеться. Козаччина? Так! Тут ще якось розуміють і уявляють, а що було до того — плутаються.

Що хотіти, якщо люди навіть на заході часто не усвідомлюють, про що йдеться. 1199—1349 рр.: Королівство Руське спершу існувало як Галицько-Волинське князівство, а від часу коронації Данила отримало статус королівства.

Чому ж ми нівелюємо нашу 150-літню історію в середньовіччі? 150 років незалежного унітарного королівства — це доволі багато.

Річ Посполита і Велике Князівство Литовське є правонаступниками Королівства Руси, а наша Гетьманщина є прямим правонаступником Речі Посполитої. Роман Мстиславович — у сьомому коліні прямий нащадок Ярослава Мудрого. Таким чином, через Королівство Руси маємо пряму державоспадковість від Володимира Великого аж до Гетьманщини.

Це була велика держава, євроспрямована, більша від польської. Але до чого приходимо тепер? У Польщі, коли ведуть мову про Грюнвальдську битву, Україна не представлена. Але ж третина переможного війська — це були русини. У нас вакуум щодо цього питання у шкільних вчителів історії, викладачів, політиків, депутатів, дипломатів... Це призводить до того, що в суспільстві є дисонанс: люди не до кінця розуміють, звідки ми походимо.

▲ Реконструктори — у мирному житті, під час війни — бойові побратими. Семен Семків «Барбер», «Bitcoin», Віталій Федорін «Steel», «Шманіст» і «Stalker». Костянтинівка, Донецьчина, липень 2023 р.

Важливо зауважити, що пізня середньовічна історія добре досліджена в сусідів. В Чехії, наприклад, відтворені, збережені пам'ятки того часу, створено навіть тематичні комп'ютерні ігри. У Литві є військовий підрозділ почесної варти, який відтворює період правління Вітовта. Він постійно бере участь у всіх тематичних подіях.

В Польщі через реконструкцію Грюнвальдської битви щороку проходять десятки тисяч глядачів, туристів. В цій країні, між іншим, дуже велика кількість клубів історичної реконструкції. І Польща піклується про пам'ятки свого середньовіччя. А як наші пам'ятки? Вежа-Стовп на Холмщині, наприклад, збудована за короля Данила. Її там ледь підтримують, щоб цілковито не завалилася, бо тоді може виникнути міжнародний скандал. Це великий закид нам.

Інші середньовічні пам'ятки руйнуються, жодних коштів у збереження ніхто не вкладає. Це великий урок для нас і виклик на майбутнє.

ОТЖЕ, ЦІЛЬ НАШОГО ОРДЕНУ — ВІВЕСТИ З МОРОКУ НЕІСНУВАННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ПЛОЩИНІ НАШЕ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ, ПОКАЗАТИ НАШУ СЛАВНУ МИНУВШИНУ.

Перед російським вторгненням ми організували почесну Варту на День міста Львова, яка відображала 1300 рік. Нашій державі на той час був 101 рік. Ми мали загальні традиції, кордони, традиції двору, королівської сім'ї, закони, правила. І на 1300 рік Львів — столиця.

Шкода, але наші плани зірвало широкомасштабне російське вторгнення в Україну.

— Як відбувався процес наповнення Ордену однопідприємцями?

— Як ми це впроваджували? Турніри «Легенди Львова», мандрівна зустріч «Зимова Варта». Як уже згадував, хоругва Землі Львівської взяла участь у реконструкції Грюнвальдської битви. Організували багато лекцій. «Школа Лицарства» — це проєкт, завдяки якому хочемо відновити у пам'яті суспільства правдиву історію наших земель. Щороку були присутні на заходах до Дня міста.

До нас долучалися не лише львів'яни. В нас є сержантерії — невеличкі осередки поза межами Львова. Більшість наших членів — постійно активні. Це люди, як ми кажемо, здатні тримати меч.

— Відповідно, люди, здатні тримати меч, взяли його до рук з початком війни у 2014 році...

— Так і було. Андрій Леськів з нашого ордену від липня 2014-го воював у складі добровольчого батальйону «Шахтарськ» (сотня Ісуса Христа). Наш Ігор Панкратов у 2014 році — боець 1-ї штурмової роти добробату «Донбас». Олександр Михайлов — майстер з виготовлення кілець для кольчуги — провів в АТО понад 5 років.

Є в нас ще найближчі друзі Ордену. До них належить Олег Богуцький, який брав участь у найважчих боях за Донецький аеропорт. Зараз він є танкістом у складі Третьої окремої штурмової бригади ЗСУ. Капітан стрийського клубу «Банарет» Олег Соломаха три роки провів в АТО, а тепер воює в складі Десятої окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс».

Більшість учасників Ордену та його друзів взяли та беруть безпосередню участь у відбитті російської збройної агресії проти нашої держави. Члени Ордену є бійцями 67-ї ОМБр, 103-ї і 125-ї бригад ТРО, 214 ОСпБ (OPFOR), а найбільше — 3-ї ОШБр ЗСУ. Наймолодшому учаснику Ордену Олександрові Дмитруку з позив-

ним «Punk», який воює з перших днів, на момент вторгнення виповнилося 19 років. Третя штурмова об'єднала побратимів, які стали бойовою частиною Ордену. Вони відстоюють Незалежність України зі зброєю в руках і з шевроном «Ордену Паладинів». Такий шеврон із гордістю носять військовики — наші друзі з інших клубів України.

Дуже сумно і болісно, але, на жаль, маємо загиблих побратимів і таких, що потрапили в полон.

— Хто ці бійці? Прошу розповісти про них.

— Перша сумна звістка надійшла в жовтні 2022 року. Наш дуже активний учасник ордену Микола Данько, який воював у складі 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади, в роті Олега Соломахи (вже згадував про нього), вважається зниклим безвісти. Може перебувати в полоні. Загін Миколи Данька прийняв бій північніше Соледача, на позиціях під Яковлівкою. Ворожий снаряд потрапив по їхньому боекомплекту. Билися до останнього набою в прямому розумінні. Він є молодшим братом члена «Ордену Паладинів» Андрія Данька, який теж воював з перших днів.

29 грудня 2022 року від уламка міни під час обстрілу Кліщіївки загинув Андрій Рибак — один з наймолодших наших членів. Він був професійним військовим, четвертий рік на контракті на момент загибелі. Закінчив Національну академію сухопутних військ у Львові, перебував на посаді військового інструктора.

31 січня 2023 року коло н.п. Ямполівка загинув Андрій Кадцин, який прикривав відхід побратимів після невдалого штурму ворожих позицій. Офіційно вважається, що він пропав безвісти. Андрій Кадцин — це давній учасник реконструкторського руху, якого я запросив до Ордену восени 2021 року.

21 травня 2023 року під час відходу ЗСУ з Бахмута пропав безвісти Андрій Франчак, позивний «Самурай». Андрій долучився до Ордену в 2012 році.

25 листопада 2022 року загинув Іван Газюк — «Кріс», член клубу середньовічної реконструкції «Айна Бера». Це сталося під час штурму Курдюмівки. Він був серед першої команди друзів, які вирушили на війну у 2022-му.

— Як ви діяли в ті лютневі дні 2022 року?

— Ми вирушили на Київ 26 лютого. Я був із «Крісом», «Ютою», «Біг Маком», «Святом» і «Фіном». Дорогою до нас доєдналися ще друзі з «Карпатської Січі» — «Кобра», «Кішка» з парою своїх побратимів.

Ми долучилися до частини «Азову», яка перебувала на той час в Києві, а не в Маріуполі. Потім сформовані в Києві підрозділи на базі «Азову» стали частиною ССО «Азов». На основі ССО «Азов» створено 3-тю штурмову.

— Орден і пластуни...

— Серед членів нашого клубу є пластуни. Найактивніший член Ордену і вихованець Пласту — Андрій Леськів. Він долучився до нас у 2012 р. як студент історичного факультету Львівського національного університету. Також пластун Василь Дорошенко — член моєї релігійної спільноти. Він долучився до бойової частини Ордену на початку 2023 року.

Андрій Леськів — один із найактивніших. Дослідник історії, займається відтворенням українського лицаря періоду пізнього середньовіччя. Він взяв участь майже у всіх історичних заходах і в багатьох виїздах, в тому числі — у Грюнвальд. Це той унікальний випадок, коли він був у гущавині подій реконструкції цієї битви (тобто мав нагоду особисто відчувати атмосферу) і присвятив дипломну роботу цій темі. Він певний час був очільником Львівського медієвістичного клубу, перейнявши ці обов'язки від Олега Соломахи, який був очільником перед Андрієм. Довгий час — від 2015 року і аж до початку широкомасштабного вторгнення — займався напіввійськовим національно-патріотичним вихованням молоді: організація вишколів, лекцій, практичних занять.

Вже згадував, що Андрій — учасник АТО від літа 2014 року. Брав участь в боях за Іловайськ. Від 1 березня 2022 року воював на багатьох відтинках фронту: Чернігівщина, Харківщина, Донецьчина, Запорізька область. У жовтні минулого року в Серебрянському лісі отримав контузію під час російського наступу, а на початку травня цього року — важке поранення під Іванівським. Це напрямком Часового Яру. Зараз перебуває на лікуванні.

Член нашого ордену і пластун Василь Дорошенко був активним громадським діячем. 20 січня 2022 року ми разом відвідували Форум молодих управлінців, який зібрав доволі багато прогресивних фахівців з управління, мерів міст. Для Василя кроком, щоб піти у військо, став обстріл вокзалу Краматорська. Він потрапив у 45-ту Окрему артилерійську бригаду Збройних сил України, яка весь 2022 рік перебувала на полігоні. Восени 2022-го Василь перевівся до 3-ї Окремої штурмової бригади і від січня 2023 р. брав участь у боях під Бахмутом. У травні 2023 року отримав поранення. Після реабілітації повернувся в стрій.

Був учасником оборонних і наступальних боїв до загибелі 13 серпня 2023 року. Це сталося під час штурму Андріївки, неподалік Бахмута. Василь загинув під час виконання бойового завдання внаслідок атаки дронами. Василь Дорошенко був бійцем 3-ї роти 1-го штурмового батальйону 3-ї Окремої штурмової бригади.

▼ Реконструктори Олександр Михайлов (посередині), Steel — праворуч. Травень 2021 р.

▲ У день створення 3-ї штурмової: «Штангіст», «Stalker», «Steel». Листопад 2022 р.

▲ Реконструктори «Ордену Паладинів»: «Stalker», Олександр Дорошко «Блуд» і Микола Дендєбера «Fritz». «Зимова варта», с. Унів, 15 грудня 2018 р.

ШТРИХИ ДО СТАНОВЛЕННЯ УЛАДУ НОВИКІВ

▲ Учасники і провід табору новиків 1927 року

пл. сен. ОЛЬГА СВІДЗИНСЬКА

— Вважаєте Пласт спорідненою з Орденем організацією?

**— ТАК. НАМ ПЛАСТ БЛИЗЬКИЙ ПО ДУХУ,
БО ЦІЛЬ ТАКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ,
ЯК МИ І ПЛАСТ, —
ВИХОВАННЯ І ФОРМУВАННЯ МОЛОДІ:
АКТИВНОЇ, ПАТРІОТИЧНОЇ,
ЦІЛЕСПРЯМОВАНОЇ, ЯКА В МАЙБУТНЬОМУ
ЗМІЦНЮВАТИМЕ ДЕРЖАВУ.**

За часів середньовіччя суспільство було сильним своїми громадськими об'єднаннями, гільдіями і тому подібним. Сильну Європу збудувало добре організоване суспільство. Як теперішній лідер «Ордену Паладинів» вбачаю нашу ціль у вихованні молоді, яка, тверезо оцінюючи виклики, будуватиме нашу Українську Державу в майбутньому. Тому ми готові до співпраці.

Зараз шукаємо контакти з однодумцями в Україні і за її межами, з діаспорою. Адже ми самотужки не зможемо досягти цілей, а практична ціль — відкриття навчального центру на базі Ордену, де ми б могли показувати нашу середньовічну історію всім зацікавленим і таким чином виховувати нашу молодь.

А ідеал цілеспрямованої пасіонарної особистості — це лицар. Він, як захисник, асоціюється зі світлим християнськими ідеалами, і важливо, щоб молодь

виховувалася на цьому. Адже Європа побудована людьми, які зростали на прикладах лицарської поведінки. Якщо ми як держава бачимо себе складовою європейської цивілізації, маємо виховати нові покоління як належить і поставитися до цього дуже відповідально.

В Україні під час пандемії почалося «просідання» освітнього процесу, а з широкомасштабною війною частина громадських активістів, лідерів думок не має змоги передати потрібну інформацію молоді. Важливо, щоб така можливість була, бо як вже згадував, триває війна за історію. Ворог апелює до історичних аспектів, і щоб наші люди орієнтувалися в цьому, відповідний історичний матеріал слід передавати без викривлень та в повному обсязі.

І наостанок. Зараз на заході України багато вимушено переміщених осіб. Війна безжална, жорстока, змусила людей полишити власні домівки. Діти і молодь в майбутньому будуть будувати нашу країну. Отже, знання і правдива історія більш чи менш давніх часів їм дуже потрібні.

— Дякую за розмову.

Спілкувався Олесь Юрченко

Від редакції: контакти для отримання докладнішої інформації про діяльність «Ордену Паладинів»: paladin.order.adm@gmail.com. Щоб в будь-який спосіб підтримати діяльність цього клубу історичної реконструкції, можна звернутися на цю ж адресу електронної пошти.

Мені випало щастя долучитися до відродженого в Україні Пласту і стати на шлях новацької виховниці на початку 1990-х років. Це був дивовижний час бурхливих подій, а ще він був надзвичайно цінний тим, що ми застали при житті вихованців міжвоєнного Пласту — того Пласту, про який сучасним юнакам і старшим пластунам відомо вже лише з книжок (чи то з сайтів).

Для мене особисто на цьому шляху стали знайомими три постаті. Першим був Роман Копач, братчик Слонь (Канадійський), наш інструктор на вишколі виховників (РОВ-106), який практично не мав ніяких тем, але був інструктором-символом. Це вже пізніше я дізналася про те, як його 1924 року мама привела до школи на сходинах гуртка новиків. Ми, напевно, не до кінця розуміли значної частини того, що Слонь нам розповідав, але ковтали кожне слово і дуже гнівались, коли бунчужний вишколу скартав братчика за наше колективне порушення нічної тиші.

Другим був львів'янин Богдан Сітницький, братчик-впорядчик таборів на Остодорі, з яким мене несподівано поєднала дуже глибока дружба і який був моїм провідником у минуле Львова, Академічної гімназії, Пласту, новацьких таборів і ще безлічі іншого. Усе, про що розповідав Богдан, було максимально живим, близьким, зрозумілим, давало якесь відчуття залученості, бо це був його власний досвід, який ставав часткою мого досвіду.

Третім був Вчитель — Теодозій Самотулка. Його я бачила лише два рази у своєму житті. Початку це був його короткий візит на наш новацький табір 1993 року, а пізніше — спільно з виховниками з України спланована Майстерня Старого Орла у 1996-му. Він говорив з нами на надзвичайно глибокі теми з ділянки новацького виховання, ми слухали, записували, але дискутувати наважувалися лише в децю вужчому колі. Крім тих двох зустрічей ми листувалися, Старий Орел писав завжди вдумливо, розлого й аргументовано. А я часто барилася з відповіддю, бо написати будь-що зовсім не випадало...

Зараз, аналізуючи ці контакти, я можу твердо сказати, що вони спонукали мене по-іншому осмислювати Пласт і посеред іншого привели мене до історії новацтва.

Тому ця стаття, яку я задумувала як публікацію документів столітньої давности, перетворилася на нарис про початки Уладу Новиків і критичний погляд сучасної виховниці на події минулого.

**1924 РОКУ У ГАЛИЦЬКОМУ ПЛАСТІ
ВІДБУЛИСЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗМІНИ.
САМЕ ТОДІ ЗАВЕРШИВСЯ ЕТАП
СТАНОВЛЕННЯ І ПОШУКІВ.**

Савина Сидорович

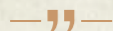

Іван Кліщ

Михайло Іваненко

Пластуни почали мислити себе не рухом, а організацією, що єднала не лише «столичних» і не лише гімназистів, а й дітей з різних міст, з різних частин краю, міську і сільську молодь. 6 квітня 1924 року відбувся перший Верховний Пластовий З'їзд, і провід офіційно очолив Верховний Отаман Сірий Лев — загартований Першою світовою, навчений співпраці з різними елітами в німецькому та австрійському штабах, учитель, що вмів мислити широко і підходив до справ з холодним розумом.

ЯК ПИСАВ СЕВЕРИН ЛЕВИЦЬКИЙ У СВОЇЙ КНИЗІ «УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТОВИЙ УЛАД 1911–1945 У СПОГАДАХ АВТОРА», САМЕ ВІН ЗАПРОПОНУВАВ ДЕКІЛЬКОМ ЛЬВІВСЬКИМ ПЛАСТУНАМ ЗАЙНЯТИСЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ НОВОГО УЛАДУ, ДО ЯКОГО Б НАЛЕЖАЛИ ДІТИ ДОГІМНАЗІЙНОГО ВІКУ. ЦЕ БУВ ВИКЛИК І ПОТРЕБА ЧАСУ.

Однак ґрунт для створення нового Уладу уже був підготовлений заздалегідь. Від осені 1923 року члени Верховної Пластової Ради (тодішній провідний орган Пласту) активно дискутували на цю тему. У протоколах ВПР згадку про новиків як про окрему структуру вперше зустрічаємо 6 листопада 1923 року: «Відчитано замітки щодо уладу новиків п. проф. Федусевича». Яким був зміст тих заміток, поки залишається нез'ясованим, але рівно через тиждень, 13 листопада, свої думки про організацію новиків висловив старший пластун Омелян Тарнавський. Текст реферату Тарнавського зберігся, тож можемо згадати його основні тези:

- 1) новики не входять до складу юнацьких полків, а створюють окремі частини;
- 2) для них передбачені власні відзнаки, а основною пропоновано «місяць-новик, який своїми ріжками символізує два обов'язки новика, а се: бути вірним і слухняним, помагати ближнім (чинити добре діло)»;
- 3) вік членів 8-12 років, в гуртку від 6 до 20 хлопців під проводом пластуна або пластунки; гуртки об'єднуються у відділи під проводом опікунів;

4) програма складається з трьох проб (як у Пласти іспити), а також «спосібностей» (іспити вмілостей). До речі, важливо, що творці цих проєктів не уявляли членів нового Уладу «пластунами» (варто зазначити, що на той час слово «пластун» в організаційній структурі відповідало сучасному поняттю «юнак»). У своєму проєкті Омелян Тарнавський пише, що «новики готуються стати пластунами». Знадобилося багато десятиліть і зусиль багатьох виховників, щоб новацтво почали сприймати як повноцінних членів Пласту.

У протоколі ВПР у зв'язку з доповіддю Тарнавського читаємо: «В дискусії над рефератом забирають голос проф. Левицький, др. Тисовський, проф. Федусевич. На внесення проф. Левицького вибрано комісію, яка має зайнятися докладним зреферуванням цієї справи. В склад комісії ввійшли Др. Тисовський, проф. Федусевич і ст. пл. р. Тарнавський».

Ще через тиждень комісія доповіла про свою роботу: «Вибрана комісія зладила проєкт устрою такого уладу. Тепер рішено дещо про назви і поділ, а все інше лишиться, як постановила вибрана комісія. На внесення комісії прийнято назву для уладу "Улад новиків". Проф. Левицький є за назвою "вовченята"». У березні 1924 року, перед з'їздом, референтом Уладу пробували призначити Мирона Федусевича, однак він відмовився, і ці обов'язки тимчасово виконував Омелян Тарнавський.

Під час Верховного Пластового З'їзду (де прийняли нову структуру з розподілом функцій на виконавчі і контрольні) ідеологічні та устроєві справи доручено Верховній Пластовій Раді. Її завданням, серед іншого, було й опрацювання структури Уладу Новиків.

Окремих провідників для новиків і для старших пластунів на з'їзді не обирали, їх мали кооптувати пізніше, і ця справа належала до відповідальності референта організації. Вже на других сходинах ВПК 13 квітня 1924 року референтка новиків товаришка Демчуківна (пізніше Ростислава Гузар, мама Кир Любомира) прочитала проєкт організації новиків, «зладжений організаційним гуртком П. пл. п., Львів». В протоколі одразу занотовано такий коментар: «Протокол цей не дуже повний. По догвіг дискусії рішено прийняти його і віддати ВПР до затвердження. Що до поодиноких точок: усталено назву такого уладу — "Вовченята-шкраби". Улад цей стоїть до ВПР і

ВПК у такому відношенні як УУСП. Одиницею є "гурток", зложений з 7-20 членів. Гуртки одної місцевости становлять "громаду". На чолі гуртка стоїть "впорядчик", а на чолі громади "перший впорядчик"».

Як бачимо, думка Северина Левицького щодо назви Уладу тимчасово перемогла.

Згаданий організаційний гурток 2 куреня ім. Марти Борецької разом з пластунами з 4 куреня ім. Богдана Хмельницького сформував Головну Управу Уладу Новиків, а головою Управи стала учителька гімназії сс. Василянок Савина Сидорович, яка мала багатий досвід праці з дітьми різного віку, зокрема належала до гурту вчительок українських шкіл, що їх засновували січові стрільці на Волині.

Отже, первісний склад Управи був такий: Савина Сидорович, Марія Кравців (сестра Богдана Кравцева), Олена Волосенко, Ярема Гумецький, Іван Кліщ.

У червні Савина Сидорович звітувала про діяльність Управи: «Перероблювано руханку, плазування, пісні, танець. Уже мала на думці уладити курс для інструкторів новиків, однак се показалося неможливим.

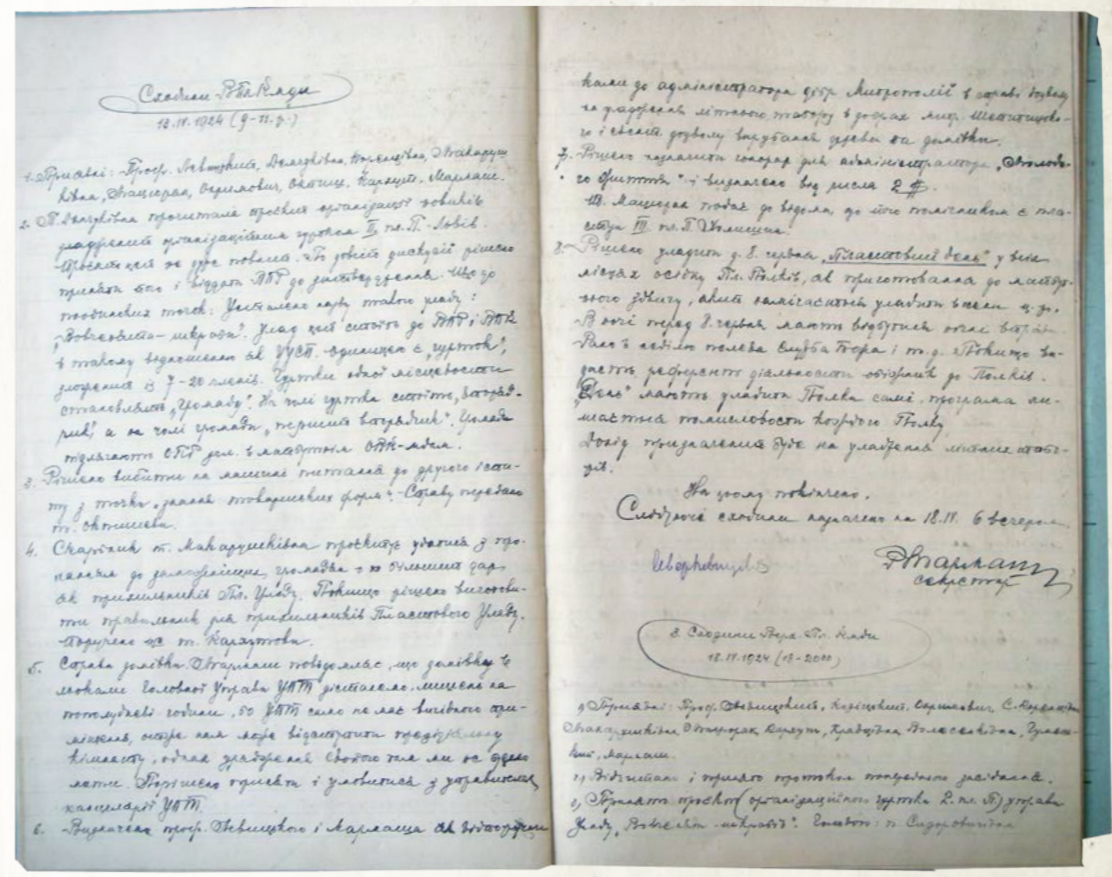
У Львові є покищо 2 гуртки».

Докладно знаємо про життя лише одного з цих львівських гуртків, щоправда, від осені 1924 року. Його впорядчиці, спочатку Олена Волосенко, а згодом Марія Кравців, доволі ретельно вели нотатки своїх занять. Гурток звався «Зозуля», складався з шести членок, які використовували псевда. Протягом року Марія Кравців нотувала заплановану програму кожного заняття (на жаль, тільки назви точок), а на зворотному аркуші фіксувала, що з цієї програми вдалося і як. До речі, правильник УПН, що діяв до 1976 року, вимагав від виховників коментувати ре-

Ст. пл. розв. Омелян Тарнавський, син генерала Мирона Тарнавського, автор проєкту устрою Уладу Новиків 1923 р.

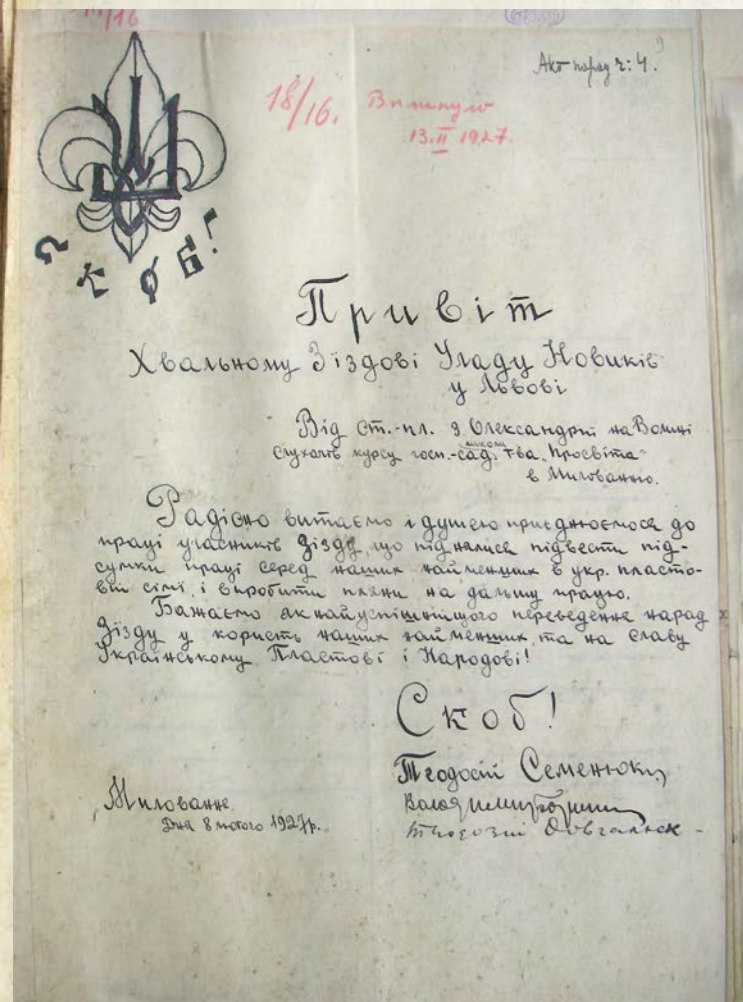
З книги протоколів Верховної Пластової Команди, 13 квітня 1924 року. Обговорення проєкту Уладу «вовченят-шкрабів»

▲ Сторінка з правильника «Припис про пластовий однострій», Львів, 1926 р.

▼ Привіт від пластунів Олександрії З'їзду впорядчиків новиків, 8 лютого 1927 р.

лізацію запланованого, і це дуже корисно, бо дає змогу аналізувати і покращувати свої сходини.

Програма занять гуртка «Зозулі» включала: розповідь, рухливі ігри, спів, загадки, ручні роботи (корисна майстерка, наприклад, латаня панчіх) та розгляд поточних справ. Прослуханий розповіді новички обговорювали разом із впорядчицею. Наприклад, до сходин 14 жовтня 1924 року Олена Волосенко включила оповідання «Новичка не плаче». Як підсумок занотовано таку замітку: «Рішено через цілий тиждень не плакати». Як дівчата мали реалізувати цю точку, а впорядчиці перевірити — залишається невідомим.

Із назв точок можна зрозуміти, наприклад, що рухливі заняття бралися з книжки Оксани Суховерської «Рухливі забави та ігри з мелодіями й примовками», яка вийшла друком на початку 1924 року. Після одних сходин Марія Кравців залишила коментар: «Забави "Ой у полі жито" не перероблено, бо не є цікава».

Складно було вести заняття, коли дівчата хворіли або ще з якихось причин були відсутні: не можна було організувати ігри, що потребували більшої кількості людей. Іноді на деякі точки не вистачало часу. До речі, окрему увагу звертали на гігієну: «оглянення рук, вух і пончіх, чи чисті і неподерті». Новички із вкладки купували часопис «Світ дитини», передплачували «Молоду Україну». Ходили на заняття з руханки в залі Сокола-Батька, мали прогулянки околицями Львова: «Дня 17.II [1925] відбулася прогулянка в околицю Козільник. Новички ішли Снопківською вулицею, потім Снопківською дорогою. В Козільниках оглянули паровий тартак і Сихівською дорогою (через Зелену рогачку) вернули домів». Улюбленою забавою «зозуль» була гра «Не смійся» (впорядчиця не описала гри, але занотувала у зошиті, що її позапланово включали до заняття).

У травні гурток почав готуватися до першого пластового іспиту, тобто процес, як би ми зараз сказали, переходу в юнацтво відбувався доволі органічно. 8 червня гурток склав Пластову Присягу (за винятком однієї членки, якої на той час не було у Львові).

Бачимо, що пластунки (юначки) доволі непогано давали раду з веденням гуртків новиків. Натомість учительці пані Сидорович було складно працювати з ними в Управі. У лютому 1925 року вона їздила до Рогатина, щоб полагодити серію пластових справ. У Рогатині на той час вже існував гурток новиків, який розвинувся самостійно, незалежно від діяльності Управи у Львові. Після поїздки Савина Сидорович наполягла на докооптуванні до складу Управи проф. Івана Вербяного, організатора частин новиків у Рогатині.

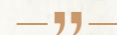
Подальші дискусії над виховною програмою Уладу велися під час окремо скликаної конференції: «Ск[автмастер] С. Левицький реферує справу Пластової Конференції в справі Уладу Новиків із дня 23.3.25. На конференції дискутовано, в якому напрямі має бути праця в У. Н. Рішено вести або після затвердженої проби, або після "Вовченят" Бейден-Поп[ела], які має пристосувати до наших вимог проф. І. Вербяний, член Конференції».

Питання вироблення програми було, очевидно, найскладнішим: з одного боку, вже існували певні напрацювання в скватському світі, з іншого — хотілося мати щось своє, добре пристосоване до українських умов, історії, зрештою, до особливостей Пласту. 1925 року в «Молодому житті» (ч. 5-6) опубліковано проєкт «Сім проб» на основі програми Джона Гарґрейва під назвою «Tribal Training» (німецькою «Stammeserziehung», «Племінне виховання»). В наступні роки ця програма ще багато разів модифікувалася.

Справу організації курсів для впорядчиків, про яку Савина Сидорович у червні говорила як про неможливу, розпочато 24 жовтня 1924 року. Учасники першого курсу опрацьовували матеріал I проби та дотичні теми:

- «руханкові вправи (ритмічна руханка);
- правила доброго й ритмічного ходу;
- плазування й підходження;
- про безпеку тютюну й алкоголю;
- основні правила гігієни;
- гутірки, пісні й танок вовченят».

Курс тривав один місяць; з 16 учасників його завершило восьмеро.

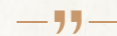

1926 РОКУ ПРОВЕДЕНО ПЕРШИЙ ТАБІР ПІД ПРОВОДОМ УЧИТЕЛЯ-НАДНІПРЯНЦЯ МИХАЙЛА ІВАНЕНКА. ТАБІР МАВ ВІДПОЧИНКОВИЙ ХАРАКТЕР, ЙОГО УЧАСНИКАМИ БУЛО ЛИШЕНЬ 12 ДІТЕЙ.

Новики перебували в с. Корчин від 15 липня до 5 серпня, а потім відбули на пластову зустріч до Підлютого (там саме відбувалося посвячення табору на Соколі). Ця спроба була успішною і розпочала особливу сторінку в житті Уладу — таборування, якому варто присвятити окремий нарис.

Савина Сидорович 1925 року відійшла від активної участі в творенні Уладу через вимушений виїзд до Варшави, її місце зайняла спочатку Марія Кравців, згодом Пилип Лисецький, якийсь час Управа не мала провідника, аж поки комендантом Уладу не було обрано о. Олександра Бучачького.

13 лютого 1927 року відбувся перший з'їзд впорядчиків, який завершив етап формування Уладу Новиків.

ОТОЖ, ДАТОЮ ЗАСНУВАННЯ УЛАДУ МОЖНА ВВАЖАТИ ВЕСНУ 1924 РОКУ, КОЛИ У ЛЬВОВІ З'ЯВИЛИСЯ ПЕРШІ ГУРТКИ.

До лютого 1927 року затверджено перший правильник (назовництво, структуру, відзнаки, однострій новиків та новичок), пошито головні убори. Розпочато проведення інструкторських курсів для впорядчиків (ми б зараз сказали — вишколів вихов-

ників). Тематика занять стосувалася як України і Пласту загалом, так і конкретної праці з дітьми. Гуртки новиків засновано у Львові, Золочеві, Тернополі, Станиславові, Коломиї, Стрию, Конюхові, Підгайчиках, Тустановичах, Тисмениці, Дрогобичі, Олександрії, Рівному. Тривав пошук оригінальної виховної програми, хоча перший запропонований варіант проб ще мав індіанську тематику. Управа працювала над підручником для впорядчиків, який до заборони Пласту так і не вдалося надрукувати. Спроба таборування, хоч і невеликим складом, привернула увагу громадськості і батьків.

Усе це було б неможливим без зусиль і посвяти перших творців Уладу: Омеляна Тарнавського, Савини Сидорович, Івана Кліща, Марії Кравців, Івана Вербяного, Олени Волосенко, Яреми Гумецького, Михайла Іваненка та інших. Їхня праця не була легкою. Серйозні перешкоди створювала польська (окупаційна!) влада, що пересувала вчителів з одного місця праці на інше, арештувала або відправляла на військову службу громадсько активних студентів. З іншого боку, в середовищі пластунів надовго вкорінилося нерозуміння ідеї виховної праці з новиками, яку тоді називали «грою в діточий Пласт». Іван Кліщ у своєму звіті на першому з'їзді впорядчиків доволі різко охарактеризував атмосферу, в якій доводилося працювати: «Ті, що були найвідповідніші (маю на думці ст. пластунів), відносять до нас пасивно. Вони уважали й уважають ще улад новиків за якусь інституцію смаркачів, в якій праця приносить сором і пониження. Деж це годиться філософови, правникові, медикові й технікови займатися дітьми, це діло для молодших пластунів, і це тільки з наших кляс».

І попри все наші засновники не зневірилися, не покинули розпочатої праці, а зуміли закласти основи для майбутнього розвитку Уладу, який став сильним завдяки своїм виховникам і вихованцям. Той факт, що тепер, коли новацтво відзначає своє століття, виховна праця впевнено поширилася на Улад Пташат, свідчить про те, що пластування є цінним і бажаним для будь-якого віку.

Джерела
 Протоколи ВПП та З'їздів: ЦДІА України у м. Львові, ф. 389, оп. 1, спр. 50
 Протоколи ВПК: ЦДІА України у м. Львові, ф. 389, оп. 1, спр. 51
 Реферат Омеляна Тарнавського: ЦДІА України у м. Львові, ф. 404, оп. 1, спр. 13
 Книга гуртка «Зозулі»: ЦДІА України у м. Львові, ф. 389, оп. 1, спр. 337
 Звіт ГУУН на з'їзд впорядчиків: ЦДІА України у м. Львові, ф. 389, оп. 1, спр. 34, арк. 135—136зв.
 Протокол з'їзду впорядчиків: ЦДІА України у м. Львові, ф. 389, оп. 1, спр. 34, арк. 18—19зв.

5.10.1995, м. Світловодськ Кіровоградської обл. —
16.09.2024, поблизу с. Обухівка Курської обл.

СТ. ПЛ. ЄВГЕН ЛЕМЕШЕНКО «ПЕЧЕНІГ», «ДОРОШ»

ПОЛЕГЛІ У РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ

Євген народився у Світловодську у родині Олега та Тетяни. Через рік батьки перебралися на постійне місце проживання до міста Фастів на Київщині.

Від 2012 року був юнаком гуртка «Прайд», а згодом «Сапсан» в 37 курені ім. М. Міхновського (виховник Юрій Пустовій) у Києві. Пластову Присягу склав 18 травня 2013 р. під час Свята весни станиці Київ. Учасник та співорганізатор низки вишколів, мандрівок та акцій.

Відбув багато юнацьких таборів, зокрема курінний табір «Холодний яр / Чорний ворон» (2012 р.), «Цитадель Пласту». Учасник та інструктор п'яти крайових таборів «Легіон» (2013, 2014, 2015, 2016 та 2019 роки). Писар та інструктор на всеукраїнському військово-патріотичному таборі «Легіонер» (2016 р.). Абсольвент 55-ї «Лісової школи» в 2014 р. Проїшов вишкіл виховників ч. 126 (12—14.10.2012).

У 2014 р. став старшим пластуном та доєднався до 15 куреня «Орден залізної остроги» ім. Святослава Завойовника, де здобув ступінь старшого стрільця.

Один із співзасновників та станичний станиці Фастів. Тут орієнтовно у 2014—2016 роках був виховником у двох гуртках.

У 2013 році закінчив середню школу в Фастові. Відтак здобув вищу освіту інженера-механіка у Національному університеті харчових технологій у Києві.

З дитинства займався спортом, впродовж трьох років відвідував заняття футбольної секції.

У 2007 р. вступив до військово-патріотичного спортивного клубу «Каскад» у Фастові, де згодом став одним з керівників та тренером. Був активним у різних видах спорту, зокрема страйкболі та особливо у бойових мистецтвах. Учасник багатьох регіональних та всеукраїнських змагань, де здобував призові місця.

Долучався до розвитку всеукраїнської військово-патріотичної гри «Джура» на Київщині, був членом таборової старшини Всеукраїнського етапу у 2021 році.

Брав активну участь в організації всеукраїнських заходів ГС «Всеукраїнське об'єднання військово-патріотичних організацій», зокрема «Вояцький дух», «Кузня захисників України», «Школа юних командирів і інструкторів», «Юний розвідник України» тощо.

Працював вчителем фізичної культури та спорту у Фастівській ЗОШ № 7.

З початком повномасштабного російського вторгнення зголосився добровольцем до 208 батальйону ТрО в групу швидкого реагування під керівництвом свого тренера та виховника Юрія Пустовія. Згодом продовжив службу в 250-му батальйоні ТрО в складі розвідувального взводу на посаді командира відділення. Після здачі Q-курсу ССО, який пройшов повністю, розпочав службу в 73-му Центрі ССО, де став командиром групи.

Загинув 16 вересня під час виконання бойового завдання в с. Обухівка Кореневського району Курської області.

Рішенням Головної Пластової Булави від 19 вересня 2024 р.б. відзначений Залізним Пластовим Хрестом. Хрест вручено під час похорону у Фастові 21 вересня 2024 року.

23.07.2001, м. Львів — 24.07.2024,
поблизу с. Синьківка Харківської області

МАРКІЯН ДОРОШ

Маркіян, син Романа та Лілії, у 2012—2014 роках був юнаком гуртка «Алігатори» (виховник ст. пл. Олег «Беркут» Марко) 91 куреня ім. Івана Цяпки-Скоропада у Львові. Учасник пластових мандрівок, акцій, Свят весни та курінного табору «У зворах Бескиду — 2013», що відбувався поблизу с. Ямельниця на Львівщині.

Навчався у Львівській середній загальноосвітній школі № 3. Під час навчання активно займався спортом, зокрема, айкідо, карате та спортивною гімнастикою.

Закінчив Станіславське вище професійне училище у Львові, здобув професію «Друкар офсетного плоского друкування 3-го розряду; Палітурник 3-го розряду».

Працював барменом у ресторанній сфері Львова. Успішно закінчив «Базовий курс бармена» від «Diageo Bar Academy».

Активний у громадському житті, був членом націоналістичних організацій «Цивільний корпус» та «Права молодь». Як ультрас фанатського руху вболівав за ФК «Карпати». Із початком повномасштабного вторгнення попри свої 20 років зголосився добровольцем до війська. Після кількох спроб таки був мобілізований в перші дні березня 2022 р. Використовував військовий позивний «Маркус».

^ Пластун Маркіян Дорош — мужній воїн,
який захистив Україну ціною власного життя

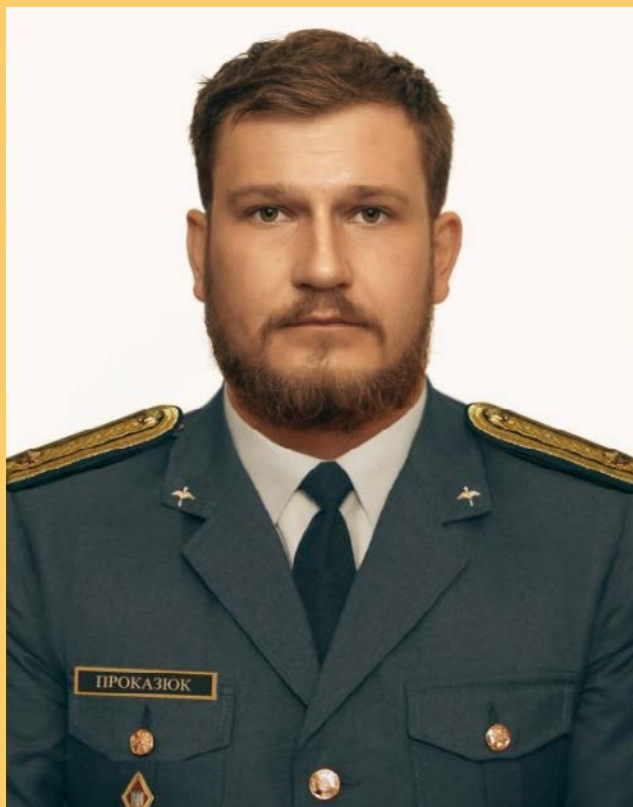
Спершу проходив військову службу як розвідник у 10-му стрілецькому батальйоні, у складі якого виконував бойові завдання на Сумщині.

Впродовж останнього часу виконував службу розвідника у лавах 116-ї окремої механізованої бригади 10-го армійського корпусу Сухопутних військ Збройних Сил України. Брав участь у контрнаступі на Запорізькому напрямку. Воював в обороні м. Авдіївка перед його захопленням. За час служби успішно завершив курс бійця-рятувальника, а також базовий курс управління БПЛА. За особисту мужність був неодноразово відзначений військовим командуванням.

Загинув 24 липня 2024 під час виконання бойового завдання поблизу с. Синьківка Петропавлівської сільської громади Куп'янського району Харківської області.

Залишилася мама.

Рішенням Головної Пластової Булави від 30 липня 2024 р.б. відзначений Залізним Пластовим Хрестом. Того ж дня відзнаку вручено родині під час похорону у Львові.

16.08.1996, с. Гаї Львівської обл. —
30.08.2024, Львівська обл.

НАЗАРІЙ ПРОКАЗЮК

Назарій, син Степана та Марії, уроджені Зяць, від 2008 р. належав до гуртка «Білі вовки» підготовчого куреня ім. Петра Полтави у с. Гаї (станція Броди), що діяв при сільській школі. Учасник пластових таборів «Шашкевичів край», «Слідами дивізії "Галичина"», «Звитяга», низки мандрівок та акцій. Пластову Присягу склав у 2011 році. Активно пластував орієнтовно до 2013 року.

До 9 класу навчався у Гаївській школі, а 10 та 11 клас закінчив у школі № 4 міста Броди. В юнацьких роках захоплювався малюванням. Вищу освіту здобув у Харківському національному авіаційному університеті Повітряних сил ім. І. Кожедуба. Після його закінчення служив у льотній військовій частині в м. Чугуїв Харківської області. Був капітаном, командиром вертольота вертолітної ланки вертолітної ескадрильї військової частини. З початком повномасштабного російського вторгнення спільно з побратимами здійснював перевезення обладнання та усієї техніки частини з Харківщини до безпечнішої Львівської області.

Працював у навчальній авіаційній бригаді. Здійснював бойові вильоти, був учасником бойових дій.

^ Момент вручення Залізного Пластового Хреста рідним Назарія Проказюка, 28 вересня 2024 р.

Одружився з Марією Сирок.

30 серпня 2024 р. під час виконання навчально-тренувального польоту гелікоптер Мі-2, на якому працював Назарій, зазнав аварії у Львівській області (точне місце в цілях безпеки не вказується). Внаслідок цього обоє членів екіпажу загинули.

Похований з військовими почесами 3 вересня 2024 р. в рідному селі Гаї Бродівської громади Львівської області. Рішенням Головної Пластової Булави від 16 вересня 2024 р.б. відзначений Залізним Пластовим Хрестом, який вручено під час відкриття пластового змагу «Осінній рейд» 28 вересня 2024 року.

24.01.1985, м. Бішкек (Киргизстан) —
4.09.2024 поблизу с. Погребки Курської обл.

МИКОЛА ПОГОРІЛИЙ

Микола, син Ігоря та Софії, вступив до Пласту як новак гнізда ч. 15 «Володарі ночі» (братчик пл. сен. Богдан Олексій, ЦМ) в станиці Тернопіль. Учасник кількох новацьких таборів, зокрема в с. Кутянка та на пластовій оселі «Сокіл» у 1996 р. Перейшовши в юнацтво, спершу належав до 13 куреня ім. Олекси Довбуша (виховник Олег Сиротюк), а згодом — до гуртка «Характерники» 51 куреня ім. Святослава Завойовника (виховник ст. пл. скоб Роман Гафійчук). Учасник пластових таборів, мандрівок та акцій. Пластову Присягу склав на «Листопадовому Зриві» 1 листопада 1999 р. на Микулинецькому цвинтарі Тернополя, біля могили Українських січових стрільців. Активно пластував орієнтовно до 2001 року.

Закінчив загальноосвітню школу № 21 у Тернополі. Здобув вищу освіту за фахом юриста Тернопільського національного економічного університету. Очолював студентський парламент університету.

В юнацькі роки захоплювався кікбоксингом, відвідував відповідну секцію.

До 2018 р. був одружений з Анастасією Смоляк. У подружжя народився син Ігор (2009 р.н.).

Працював юристом фінансового управління Тернопільської ОДА. Згодом був заступником начальника

^ Момент вручення Залізного Пластового Хреста синові Миколи Погорілого Ігореві. Відкриття станичного пластового року в Тернополі, 15 вересня 2024 р.

відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Тернополі.

Військовим став у віці 33 років. Саме в такому віці в Афганістані загинув його батько — майор Ігор Миколайович Погорілий.

Вдруге підписав контракт 30.01.2022 р. — з 44 окремою артилерійською бригадою ім. гетьмана Данила Апостола.

Під час повномасштабного російського вторгнення був оператором-топогеодистом самохідного артилерійського взводу самохідної артилерійської батареї самохідного артилерійського дивізіону.

Загинув вночі 4 вересня 2024 р. під час виконання бойового завдання внаслідок артилерійського обстрілу противника по вогневих позиціях артилерійського взводу поблизу населеного пункту Погребки Курської області.

Рішенням Головної Пластової Булави від 6 вересня 2024 р.б. відзначений Залізним Пластовим Хрестом, який було вручено синові Ігорю та племінниці і похресниці Соломії Удич під час відкриття станичного пластового року в Тернополі 15 вересня 2024 року.

27.01.1980, м. Київ —
4.07.2024, м. Київ

ПЕТРО БОГДАН

Петро народився у Києві в родині Зеновія та Юлії-Анни, з дому Мушинської.

У вересні 1996 року вступив до гуртка «Морські вовки» (згодом перейменованій на «Чорні вовки»), який займався морським пластуванням в 37 курені ім. М. Міхновського, станиця Київ. Пластову Присягу склав під час курінного табору «Лісова Академія» в урочищі Підлюте. Активно пластував орієнтовно до 1998 року.

Навчався в 117 школі-гімназії ім. Лесі Українки в Києві. Вищу освіту здобув в Київському національному медичному університеті ім. О. Богомольця. Працював лікарем швидкої допомоги у столиці, а згодом перейшов на роботу у фармацевтичні компанії.

Був парохіянином церкви св. Миколая на Аскольдовій могилі. Захоплювався мандрями, велосипедним спортом та бігом.

З початком повномасштабного вторгнення одрозу приєднався до Сил оборони України. З характерною самоіронією обрав собі позивний «Gordo» (іспанською «товстий»). Спершу воював в Українській добровольчій

^ Петро Богдан (другий праворуч)
з бойовими побратимами

армії (УДА). Учасник операцій із звільнення Київщини і Харківщини. Опісля служив у 2-му механізованому батальйоні 44-ї окремої механізованої бригади.

Під час виїзду з бойових позицій поблизу с. Зелений Гай, що в Борівській громаді Ізюмського району Харківської області, перебуваючи в авто, отримав важкі травми та поранення. Незважаючи на зусилля медиків на кількох етапах евакуації, помер у Києві 4 липня 2024 року від наслідків отриманих травм.

Залишилась дружина Ольга, 15-річний син Назарій та 12-літня донечка Катруся.

Рішенням Головної Пластової Булави від 8 липня 2024 р.б. відзначений Залізним Пластовим Хрестом. Відзначення вручене під час похорону в Києві 9 липня 2024 року.

30.05.1982, м. Кам'янець-Подільський
Хмельницької обл. — 23.09.2024, Харківщина

ПЛ. СЕН. АНДРІЙ ГОРОХОЛІНСЬКИЙ, «ЧЕ ГЕВАРА»

Андрій, син Володимира, став юнаком гуртка «Вовки» підготовчого юнацького куреня ім. Устима Кармелюка в станиці Кам'янець-Подільський 3 вересня 1997 року. Пластову Присягу склав 1 травня 1999 року. Здобув ступінь пластуна-розвідувача. Член провуду юнацьких таборів «Пластовий вітер» у 1999 і 2000 роках.

Від вересня 2000 р. навчався на філософському факультеті Львівського національного університету ім. І. Франка. За свого студентства був заступником старшого пластового осередку в Кам'янці-Подільському.

Пройшов вишкіл виховників юнацтва ч. 54. Інструктор Подільського мілітарного вишколу (квітень-травень 2001 року). Підстаршина 7-го табору «Легіон» у 2001 році, після чого вступив до старшого пластуна у Львові і став виховником в 21 курені ім. Г. Скороди. Тоді ж приєднався до 47 куреня УПС «Вовча Ліга», в якому відповідав за інструкторську ділянку військового пластування.

Співзасновник, ідейний та творчий натхненник бренду пластового однострою «Залізний Вовк».

^ Андрій Горохолінський (другий праворуч) серед друзів із 47-го куреня УПС «Вовча Ліга» під час освячення курінного прапора. Львів, храм священномученика Климента Шептицького, 20 лютого 2020 р.

З початку АТО брав участь в Силах оборони. Від грудня 2014 до травня 2016 р. доброволець батальйону «Гарпун». Згодом приєднався до Збройних Сил України, де служив у 2017—2020 роках.

Після звільнення з війська працював в компанії «Українська броня» та їздив за кордон на роботу до Чехії.

Був одружений з Тетяною. В подружжя народився син Остап.

З початком повномасштабного російського вторгнення мобілізувався до лав ЗСУ. Брав участь у боях на різних фронтних напрямках. Кілька разів отримував поранення і травми. Нагороджений різними військовими відзнаками та медалями.

Загинув в ніч з 22 на 23 вересня під час виконання бойового завдання на фронті.

Рішенням Головної Пластової Булави від 24 вересня 2024 р.б. відзначений Залізним Пластовим Хрестом, який вручено під час похорону в Кам'янці-Подільському 25 вересня 2024 року.

25.09.1988, с. Іваниця Чернігівської обл. —
3.03.2022, м. Чернігів

ЄВГЕН КОВАЛЕНКО

Євген народився у с. Іваниця Ічнянського району (тепер Прилуцький район) Чернігівської області. Коли Євгенові було 11 років, від хвороби помер його батько Володимир.

Навчався у місцевій школі, брав участь у шкільних олімпіадах. Вступив на історико-юридичний факультет Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Під час навчання проходив літню виробничу практику в таборі на посаді «вожатого» (виховника). Після закінчення університету відбув строкову військову службу.

Після служби працював начальником аналітичного відділу виконавчого апарату у Ніжинській районній раді, в Управлінні статистики в Ніжинському районі, директором центру «CreativeYou», регіональним координатором у Школі місцевого самоврядування. Вступив в аспірантуру на факультет іноземних мов Ніжинського університету.

Був активним у громадському житті Ніжина. Очолював громадську організацію «Створімо майбутнє разом» та «Агенцію місцевих і регіональних ініціатив», організовував численні тренінги, мистецькі проекти, зокрема «День вуличної музики», був мистецьким директором студії «ARTisLIFE», менеджером студії-театру «Life-ART».

▲ Євген Коваленко після занять з юнацтвом у Ніжині, 2021 р.

23 жовтня 2020 написав заяву вступу до Пласту. Став одним із співорганізаторів осередку Пласту в Ніжині. Проводив заняття з місцевим юнацтвом. Пройшов онлайн Крайовий вишкіл дійсного членства № 188 в 2020 р.

Був заручений із Поліною Желдак, студенткою факультету іноземних мов Ніжинського педагогічного університету.

З початком повномасштабного російського вторгнення перебрався до нареченої в Чернігів.

3 березня 2022 року о 12:15 російська авіація влучила в приватний дім, де перебував Євген спільно з Поліною та її родиною. Вони загинули під завалами будинку. Від влучання загинули також 42-річний батько нареченої Михайло Желдак, її 14-літній брат Гліб та 86-річна бабуся Галина Печерна.

На початку квітня 2022 р. усі вони були поховані у спільній могилі на старому кладовищі в м. Чернігів.

**ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ,
ПОКИ ЖИВЕ ПАМ'ЯТЬ ПРО НИХ!**

ТАРАС ЛАВРІВ

Боєць полку «Азов», пластун, мистець

6.07.1989, м. Долина, Івано-Франківська обл. — 14/15.04.2022, м. Маріуполь

Рисунок Юрія Журавля

Пласт в Україні бере свій початок з осені далекого 1911 року, з міста Лева. Славною і водночас складною була історія діяльності до 1939 р., а відтак в час німецької окупації.

Пластуни України заснували крайові організації в Європі та за океаном у час повоєнного переселення, коли під большевицькою окупацією організована пластова праця стала неможливою.

На початку 1990-х років, з відновленням нашої організації на рідних теренах, Пласт розвинувся по різних містах і областях України. Тепер це найчисельніша і найпопулярніша серед дітей і молоді виховна організація, що об'єднує 10 083 пластуни і пластунки, 7 817 дітей і юнацтва, які зростають і розвиваються в наших лавах, а також 2 266 дорослих волонтерів, які займаються виховною діяльністю. Понад 530 пластунів захищають рідну землю у теперішній жорстокій війні з московитами.

*На фото: учасники та учасниці другого етапу Крайового пластового з'їзду.
Львів, жовтень 2023 р. Світлина Соломії Добош*

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ